

ԵՆԽՎ Ուշացուճով Դատապարտեց Սաֆարովի Ազատ Արձակուճը

Եւրոպայի Խորհուրդի Խորհրդարանական վեհաժողովը (ԵՆԽՎ) Մշտական Յանձնաժողովը աւելի քան երկու տարի ուշացումով, Նոյեմբեր 19-ին դատապարտեց Ատրպեյձանի կողմէ ԵՆԽՎ-ի բանտարկեալներու արտաթանձման մասին պայմանագրի չարաշահումը՝ հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանին կացինահարելով սպաննելուն համար Հունգարիոյ մէջ բանտարկութեան դատապարտուած ատրպեյձանցի զինուորական Ռամիլ Սաֆարովի ժամանակէն առաջ ազատ արձակուճը արդարացնելու նպատակով օգտագործելուն համար:

Մեծ Բրիտանիան ներկայացնող Քրիստոֆըր Չոփի գեկոյցի հիման վրայ ընդունուած բանաձեւում մէջ ԵՆԽՎ Մշտական Յանձնաժողովը կը յայտնէ, որ «Բանտարկեալներու Արտաթանձման Ուխտի» 12-ը յօդուածի

օգտագործումը Ռամիլ Սաֆարովի պարագային «օրէնքի գերակայութեան եւ միջազգային յարաբերութիւններու նկատմամբ հաւատի սկզբունքներու խախտում էր»:

ԵՆԽՎ տարածած յայտարարութեան մէջ ըստուած է, որ Սաֆարովի ցմահ բանտարկութեան դատապարտուած էր 2007-ին՝ առանց 30 տարուայ ընթացքին ազատ արձակուճու կարելիութեան: 8 տարի Հունգարիոյ մէջ պատիժը կրելէ յետոյ, Սաֆարով արտաթանձուեցաւ Ատրպեյձանին, ուր ժամանելուն պէս ընդունուեցաւ որպէս ազգային հերոս եւ անմիջապէս ազատ արձակուեցաւ:

«Ուխտը նախատեսուած չէ, որպէսզի օգտագործուի բանտարկեալներուն ազատ արձակելու նպատակով իրենց երկիր վերադառնալուն պէս», - ընդգծուած է ԵՆԽՎ-ի յայտարարութեան մէջ:

Պաքու Կը Խոչընդոտէ Դայկական Ուղղաթիռի Անձնակազմի Դիակները վերադարձնելու Ըարցը

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեան Նոյեմբեր 19-ին ընդունած է ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անճէյ Քասպրչիքին, որուն հետ քննարկուած են Նոյեմբերի 12-ին Ատրպեյձանի զինուած ուժերուն կողմէ վար առնուած հայկական ուղղաթիռի անձնակազմի ճակատագիրը պարզելու եւ դիակները վերադարձնելու ուղղութեամբ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի, ինչպէս նաեւ ԵԱՀԿ-ի Միակի խմբի համանախագահող երկիրներուն կողմէ իրականացուող քայլերը:

Դեպքին Անճէյ Քասպրչիք յայտարարեց, որ պաշտօնական Պաքուն ԵԱՀԿ առաքելութեան անվտանգութեան որեւէ երաշխիք չէ ներկայացուցած, սահմանային շփման գիծին վրայ ջախջախուած ուղղաթիռի վայրը այցելելու համար: Դեպքին բացատրեց, թէ սահմանային դիտարկումները կը կատարուին նախապէս գոյացած համաձայնութիւններու հիման վրայ, ուստի ԵԱՀԿ առաքելութիւնը դիմում ներկայացուցած է ուղղաթիռի վայր այցելելու համար: Հակառակորդը պատասխանած է, որ այդ շրջանին մէջ լարուած կացութիւն կը տիրէ եւ կարելի չէ անվտանգութեան երաշխիքներ ներկայացնել ԵԱՀԿ դիտորդներուն: Քասպրչիք յայտարարեց, որ իրենք կարելին կը կատարեն շուտով դէպքի վայրը այցելելու եւ անձնակազմի ճակատագրին ծանօթանալու համար:

Միւս կողմէ, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էտուարտ Նալպանտեան տարբեր կողմերու հետ հարգողակցութիւններ կը կատարէ՝ ուղղաթիռի անձնակազմի անդամներու ճակատագրի բացայայտման հարցով:

ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անճէյ Քասպրչիք

մերու հետ հարգողակցութիւններ կը կատարէ՝ ուղղաթիռի անձնակազմի անդամներու ճակատագրի բացայայտման հարցով:

Նոյն հարցով, ԼՂՀ ռազմագերիներու, պատանդներու եւ անյայտ կորսուածներու հարցերով պետական յանձնաժողովը դիմած է Լեռնային Ղարաբաղի մէջ Կարմիր Խաչի միջազգային կազմակերպութեան առաքելութեան՝ խնդրելով միջնորդել ուղղաթիռի անձնակազմի ճակատագիրը բացայայտելու հարցին մէջ:

Հայաստանի Ազգային Ժողովի փոխ նախագահ Էտուարտ Շարմազանով յայտարարեց, որ Պաքուի իշխանութիւնները անմարդկային կեցուածք կը դրսևորեն, արգիլելով անձնակազմի ճակատագրի բացայայտումը՝ ժընևեան ուխտի կէտերուն համաձայն:

Թուրքիա Կ'արգիլէ Պոլսահայ Ուսանողներուն Այցելել Արցախ

Թուրքիոյ Ազգային Կրթութեան Նախարարութիւնը գաղտնի հրամանագիր ուղարկած է երկրի 81 նահանգներու կրթութեան վարչութիւններուն՝ Հայաստան այցելողներուն զգուշացնելու համար Լեռնային Ղարաբաղի հետ կապուած այցի սահմանափակման մասին:

Թրքական «Սապահ» թերթին համաձայն, Թուրքիոյ Ազգային Կրթութեան Նախարարութեան գաղտնի հրամանագրին մէջ ըստուած է, թէ Թրքական որեւէ կազմակերպութիւն կամ անհատ Հայաստանի մէջ կրնայ մասնակցիլ մշակութային կամ մարզական միջոցառումներու: Սակայն հրամանագիրը կ'ըսէ թէ, 2015-ին Հայաստանի մէջ տեղի ունենալիք Համահայկական Խաղերուն մասնակցող Թուրքական խումբին կ'արգիլուի Արցախի մէջ տեղի ունենալիք որեւէ միջոցառման մասնակցիլ:

Այս առթիւ կը յայտնուի թէ, Համահայկական Խաղերուն պիտի մասնակցին Պոլսահայ երեք հայկական վարժարաններու խումբերը:

ՍԱՅԱԶԴ

Խոր Ցաւով կը գուժենք մահը Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան հաւատաւոր նուիրեալ, Արևմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինի նախկին անդամ եւ Արաքս տպարանի սեփականատէր՝ ԸՆԿ. ՆԱԶԱՐԵԹ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆԻ

Մահը որ տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, Նոյեմբեր 13-ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուղարակաւորութիւնն ու թաղման արարողութիւնը կատարուեցան Հինգշաբթի, Նոյեմբեր 20-ին:

Այս առթիւ մեր խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի զաւակներուն, ընտանեկան պարագաներուն եւ մեր բոլոր ընկեր-ընկերուհիներուն:

ՄԻՉԿ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄԻՆ

ԸՆԿ. ՅԱԿՈԲ ՏԻՊՐԱՆԵԱՆ. «ԻՍԿՈՅՆ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ԸՅԵ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՆՆԵՐԸ»

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ ԸՆԿ. Յակոբ Տիպրանեան յայտարարեց, որ Ատրպեյձանի կողմէ ուղղաթիռի ոչնչացումը պատերազմի հրաւէր է: «Այն, որ մեր զինուած ուժերը պատշաճ պատասխան պիտի տան, երկու կարծիք չի կրնար ունենալ: Բայց այստեղ կարեւոր է հարցի քաղաքական բովանդակութիւնը: Նման սադրանքէ ետք, բանակցային հոլովոյթին երեւանի մասնակցութիւնը պէտք է իսկոյն սառեցուի այնքան ժամանակ, երբ տակաւին այդ հոլովոյթին լիիրաւ մասնակից չէ դարձած Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան օրինական իշխանութիւնը: Այլեւի հետ որեւէ բանակցութիւն այս յանցագործութենէն ետք ուղղակի անիմաստ է: ՄԻՉ Կուսակցութիւնը կը ցաւակցի զոհուած օդաչուներու ընտանիքներուն եւ յոյս ունի, որ անոնց մահը անպատասխան չի մնար», ըսաւ ԸՆԿ. Տիպրանեան:

Նոյեմբեր 27-ին
Բոլորս Մասնակցի՛նք
Հայաստան Համահայկական Հիմնադրամի Թելեթոնին
Միասին Կառուցենք Վարդենիս-Մարտակերտ Ճանապարհը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Մեղաւորը, ամէն դէպքում, ուրիշն է...

ԼԻԼԻԹ ԱԻԱԳԵԱՆ

Տարիներ առաջ մի ճապոնացի հայագետ էր աշխատում Մատենադարանում: Ուսումնասիրելով հայոց պատմութիւնը, ձեռագրերը, նա մեր պատմաբաններից մէկին իր գարմանքն էր յայտնել, թէ ինչու հայ ժողովրդի պատմութեան մէջ ինքնաքննադատութիւն չկայ: Շատ են հերոսական պատմութիւնները:

Անգամ Աւարայրի ճակատամարտը, որի ժամանակ փաստացի պարտութիւն ենք կրել, դարձեալ ներկայացնում ենք իբրեւ բարոյական յաղթանակ: Ծապոնացին պատմում էր, թէ իր ժողովրդի պատմութեան մէջ շատ է ինքնաքննադատութիւնը, մատնանշուած են բոլոր սխալները, որպէսզի յաջորդ սերունդները դրանք չկրկնեն: Մասնաւորապէս, թէ ինչպէս ձապոնիան Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ընթացքում բացառապէս սխալ, չհաշուարկուած քաղաքականութեան պատճառով կորցրեց Կուրիլեան կղզիներն ու հարաւային Սախալինը:

Նոյեմբերի 11-ին Երեւան-Գիւմրի ավտոճանապարհի՝ Հոռոմ գիւղի խաչմերուկում, տեղի ունեցաւ վթար. միմիանց բախուեցին մարդատար երթուղայինն ու բեռնատարը: Վթարից եօթ մարդ զոհուեց: Այս ողբերգութիւնն արդէն հասցրեցինք մոռանալ, քանի որ արդէն յաջորդ օրը՝ Նոյեմբերի 12-ին, տեղի ունեցաւ այլ ողբերգութիւն. հակառակորդը խոցեց հայկական ուղղաթիւը:

Մեղաւորներին գտանք ողբերգութիւնից վայրկեաններ անց: Անմիջապէս յայտնի դարձաւ, որ առաջին դէպքում մեղաւորը բեռնատարի՝ հրաշքով ողջ մնացած վարորդն էր, որին եւ անմիջապէս կալանքի տակ առան: Երկրորդ դէպքում մեղաւորը, հասկանալի է, հակառակորդն էր: Քառութեան նոխագին անմիջապէս չգտնելու դէպքում կայ աւելի ընդունուած

տարբերակ՝ ձեռքերը յուսահատ տարածելն ու խորհրդաւոր հայեացքը երկնքին ուղղելը՝ սա այդ մարդկանց ճակատագիրն էր:

Նոյեմբերի 12-ին հայկական ինքնաթիռի խոցելուց յետոյ որեւէ բարձրաստիճան գինուորական, ՁՈՒ գլխաւոր հրամանատարը հարկ չհամարեցին պարզաբանել ինչո՞ւ տեղի ունեցաւ ողբերգութիւնը: Միայն արդարացումներ, թէ մեր ուղղաթիւները չէին հատել հակառակորդի սահմանը: Դա հասկանալի է: Սակայն հաշուի առնուած էր հնարաւոր մահացու վտանգը: Եթէ ոչ, ինչո՞ւ: Գուցէ հնարաւոր չէ՞ր: Այդ մասին ազնուօրէն պէտք է տեղեկացուի: Եւ ոչ թէ ամէն ինչ կոծկուի՝ իբրեւ ռազմական գաղտնիք:

«Յոյսեր կան, որ խոցուած ուղղաթիռի անձնակազմի անդամներին մէկը կարող է ողջ լինել: Այս մասին կայ պաշտօնական յայտարարութիւն», - «Ազատութիւն» ռատիոկայանին տուած հարցազրոյցում ասել է Ղարաբաղի պաշտպանութեան բանակի մամուլի խօսնակ Սենոր Հասարթեանը: Սակայն չի ասուում՝ ի՞նչ հիմքեր կան նման յոյսեր ունենալու համար, ինչո՞ւ են կարծում, որ անձնակազմի անդամներից երկուսը զոհուել են: Նոյնը տեղի ունեցաւ Երեւան-Գիւմրի մայրուղում տեղի ունեցած վթարից յետոյ, երբ, կրկին, 7 մարդ զոհուեց:

Վարորդները վկայում են, որ Հոռոմ գիւղի խաչմերուկը չափազանց վտանգաւոր է: Եւ, որ վթարների հաւանականութիւնն այդտեղ շատ մեծ է: Ինչո՞ւ, երբ վթարների համար կան բոլոր «նպաստաւոր» պայմանները, ոչինչ ձեռնարկուած չէր դրանք կանխարգելելու:

Երեւանից Բիւրական մայրուղին շատ վտանգաւոր չէս համարի, սակայն ավտոճանապարհային տեսուչներն այդ մայրուղում չափազանց շատ են: Գրեթէ՝ ամէն ոլորանի ետեւում: 30 կմ/ժամ արագութեամբ նշանների հարեւանութեամբ դարանակալած են

նրանք ու աշխատում են՝ առանց շունչ քաշելու: Իւրաքանչիւր երկրորդ ավտոմեքենան մի փոքր գերազանցում է 30 կմ/ժամ արագութիւնը: Եւ ուստիկանները չեն հասցնում ակտ գրել ու կաշառք վերցնել վարորդներից: Աշխատում են՝ առանց իրենց խնայելու:

Հասկանալ, թէ որտեղ ենք բացթողում ունեցել ու սխալուել, արձանագրել այդ սխալն ու փորձել այն այլեւս չկրկնել, կարեւոր է: Սակայն նման նախադեպեր չունենք: Բայց, չէ՛, կան. մէկ անգամ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանն է խօսել իր միակ սխալի մասին (այն է՝ Ռոբերտ Քոչարեանին ՀՀ վարչապետի պաշտօնում նշանակելը): Իր միակ սխալի մասին խօսել է նաեւ Ռոբերտ Քոչարեանը՝ նկատելով, որ Արմէն Յարութիւնեանին օմբուդսմենի պաշտօնում նշանակելն իր ամենասանյաջող կարգաչին նշանակումն էր: Ընդամէնը...

Սա մօտաւորապէս նոյնն է, երբ հասարակութեանը յայտնի որեւէ հրապարակային դէմքի հարցնում են՝ «Ի՞նչ թերութիւններ ունէք», իսկ պատասխանը հնչում է այսպէս. «Չափազանց բարի եմ, ներող, շուտ եմ հաւատում մարդկանց»:

Մեր բարձրաստիճան պաշտօնեաները, գինուորականները մարդկային կեանքեր արժեցող որեւէ ողբերգութիւնից յետոյ երբեք չեն ասել՝ մենք մեղաւոր էինք: Կամ՝ մեղաւոր էր պետական, գինուորական այսինչ օղակը: Երբեք երկրի առաջին դէմքի շուրթերից էլ չի հնչել որեւէ հարցում սխալուելու թեմայով միտք: Բոլորը կատարեալ են, իսկ ամէն ինչ վատ է:

Հակառակորդի կողմից խոցուած ուղղաթիռի միջադէպը, անձնակազմի մասին անգամ երկու օր անց որեւէ կոնկրետ տեղեկատուութիւն չունենալը կամ չտրամադրելը շատ նոր հարցեր է առաջացնում: Եւ պատերազմական իրավիճակն ամենեւին չի կարող ստիպել, որ այդ հարցերը չհնչեն: Մարդկանց հմոցիոնալ վերաբերմունքը համակարգիչների առաջ եւս հասկանալի է: Եթէ

մարդիկ գինուորականներ չեն, ի պաշտօնէ կամ աշխատանքի բերումով սահմանին չեն, չի նշանակում, որ չեն կարող կատարուածին հմոցիոնալ, թող որ՝ ոչ աղեկվատ, արձագանքել: Միեւնոյն է, մեզինց որեւէ մէկի խորհրդով չէ, որ մեր գինուորականները որոշում են՝ ինչպէս եւ երբ են պատասխանելու հակառակորդին: Այնպէս որ, մարդկանց ակտիւութիւնը սոցցանցում թերեւս պէտք է վերագրել ոչ այնքան «ֆէյսբուքեան ֆիդայականութեանը», այլ ընդունել, որ խոցուած ուղղաթիռի, դրա անձնակազմի, օդաչուների ընտանիքների վիշտը մարդիկ համարում են անձնական դժբախտութիւն: Եւ արձագանքում են՝ ըստ այդմ:

Որպէս կանոն՝ սխալների, ճակատագրական բացթողումների համար ոչ ոք պատասխանատու չէ, մէջտեղում ոչ մի մեղաւոր չկայ: Իսկ յաղթանակի պտուղները, պարգոււտ է, միայն ընտրեալները կարող են ճաշակել՝ գեներալները, հանրապետականները, օլիգարխները:

Նրանք յաղթանակի մասին խօսում են այնպէս, ինչպէս յայտնի առակում՝ սագերն են հպարտանում, թէ իրենց նախնիները փրկել են Հոռոմը, իսկ սրանց դերն այնքան էլ հերոսական չէ. պիտանի են փլաւի համար միայն: Նրանք անգամ իրենց օրացոյցն ունեն. Մայիսի 9-ին սեղմում են Շուշիի ազատագրման հերոսների ու Հայրենական Մեծ պատերազմի մասնակիցներից ողջերի ձեռքերը, Սեպտեմբերի 1-ին համբուրում են առաջին դասարանցիներին, իսկ Ձատիկին նրանց կարելի է տեսնել արդէն եկեղեցում՝ սրբապատկերի առաջ՝ գլխիկոր...

« 168 ԺԱՄ »

Մերժ Սարգսեանը վախեցաւ

ՀԱՅԿԱԶՆ ՂԱՀՐԻԹԵԱՆ

Հայ Ազգային Կոնգրեսն ասել է, որ Մերժ Սարգսեանը վախեցել է ընդդիմութեան հանրահաւաքներից, այն թափից, որ շարժումն առնում է, այդ պատճառով էլ կառավարութեանը յանձնարարել է կրկին անդրադառնալ 12 կէտեր-պահանջին, որ ներկայացրել էր քառեակը: Իսկ մինչ այդ, երբ յայտնի դարձաւ, որ Մերժ Սարգսեանը սահմանադրական փոփոխութիւնների վերաբերեալ իր դիրքորոշումը պատրաստուած է յայտնել Փետրուար-Մարտին, դա էլ գնահատուեց որպէս «իշխանութեան նահանջ»:

Իհարկէ, ընդդիմութեան նման փաստարկներին մարդիկ վաղուց հոմորով են վերաբերում: Օրինակ, արդէն քանի տարի ասուած է, թէ «ռեֆորմի օրերը հաշուած են», «ամէն մի օրը մօտեցնում է ռեֆորմի վախճանը», «ռեֆորմի վախից նահանջեց» եւ այլն: Ռեֆորմը շարունակում է բարեյաջող «նահանջել ու օրերը հաշուելը»: Իսկ ընդդիմութեան մօտ միակ բանը, որ ստացուած է՝ օրերը հաշուելն է: Սակայն տուեալ դէպքում արժէ անդրադառնալ վախի հան-

գամանքին, հաշուի առնելով, որ այն Հայաստանում բոլոր իմաստներով դարձել է քաղաքական թերեւս միակ չափանիշը: Այն ամէնուր է՝ կենցաղից մինչեւ քաղաքականութիւն, բնագրայինից մինչեւ գիտակցական մակարդակ, դառնալով հայկական միջավայրի «շարժիչ ուժը»:

Վախեցե՞լ է արդեօք Մերժ Սարգսեանը, ինչից եւ ումի՞ց է վախեցել, ի՞նչ շարժառիթ է ունեցել այդ վախը:

Մերժ Սարգսեանն իր պաշտօնավարման ժամանակաշրջանում երկու կարեւոր որոշում ընդունեց, որոնք ճակատագրական նշանակութիւն ունեն Հայաստանի համար: Մէկը 2013-ի Սեպտեմբերի 3-ի որոշումն էր, միւսը՝ նոյն տարուայ Դեկտեմբերի 2-ի հայ-ռուսական պայմանագրերը: Այդ որոշումներով Հայաստանը եւ Ղարաբաղը յայտնուած են անվտանգութեան, տնտեսութեան եւ այլ ոլորտների համար չափազանց մեծ ռիսկերի ու վտանգների գոտում: Եւ սրանում այս մէկ տարուայ ընթացքում այդ արդէն համոզուել են բոլորը:

Մերժ Սարգսեանը այս որոշումները կայացրեց արտաքին սպառնալիքների ու շանտաժի ներ-

քոյ, գուզահեռ լուծելով իր ներքին խնդիրները: Ի՞նչ էր անում այդ ժամանակ ընդդիմութիւնը: Ընդդիմութիւնն այդ ժամանակ «աւելի կաթոլիկ» էր, քան Մերժ Սարգսեանը, փաստացի հիմնաւորելով ու ողջունելով նրա որոշումները: Միակ տարածաշրջանութիւնը հետեւեալն էր՝ մենք աւելի արժանապատիւ կանխիք, իսկ քաղաքական միակ բանաձեւը՝ չբարկացնել Պուտինին: Այսինքն՝ հայկական «քաղաքական համակարգի» հաւատամքը սովորական վախն էր ու բացառապէս սեփական դիրքերի համար մտահոգութիւնը:

Համակարգն այս իրավիճակը փորձում է փոխհատուցել «ներքին խնդիրներով», որոնց համատեքստում էլ յայտնուեցին 12 տիրահաշակ կէտերը: Հիմնաւորումը՝ դա ժողովրդի պահանջն է: Որեւէ երկրի համար իդեալական վիճակն իհարկէ այն է, երբ նրա քաղաքական ուժերը՝ իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը, վախենան, բայց միայն՝ սեփական ժողովրդից: Եւ այստեղ ահա առաջանում են մի շարք հարցեր:

Արդեօք Մերժ Սարգսեանն ու

Շարք էջ 18

ՄԱՍԻՍ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՁՍԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ընդդիմութիւնը Մերժեց Վարչապետի Առաջարկը

Աժ նախագահի մօտ տեղի ունեցած կէսժամանոց հանդիպումից յետոյ կառավարութիւնը մերժում ստացաւ: Ոչ իշխանական եռեակը մերժեց քննարկումներին մասնակցելու առաջարկը:

«Ինչ բանակցել այդ կէտերի առթիւ, որոնք ժողովրդի պահանջն են, դրանք լուծել է անհրաժեշտ», -ասում է ԲՀԿ պատգամաւոր Տիգրան Ուրիխանեանը:

Վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը ոչ իշխանական եռեակին առաջարկել է քննարկել ներկայացուած 12 կէտը եւ այդ նպատակով, իւրաքանչիւր հարցի համար, կառավարութեան եւ ընդդիմութեան կողմից 3 հոգանոց թիւ կազմել:

«Մերժում են առհասարակ երկխօսութիւնը նրանք, որոնք ասելիք ու անելիք չունեն քաղաքական դաշտում: Մերժումը դա մարզինալները գործելաոճն է», -նկատում է Աժ փոխնախագահ Էդուարդ Շարմազանովը:

Հանդիպմանը կառավարութիւնը ներկայացրել է աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Դաւիթ Յարութիւնեանը, իսկ եռեակի կողմից ներկայ էին միայն «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան ղեկավար Ռուբէն Յակոբեանը:

«Այս իրավիճակից դուրս գալու համար մենք դիտում ենք, որ ոչ ժամանակ է անհրաժեշտ, ոչ ճանապարհային քարտեզ, ոչ ֆինանսական ներդրում, որպէսզի, օրինակ՝ կառավարութիւնը կամ քաղաքական իշխանութիւնը ԸՕ փոփոխութիւններ իրականացնի», -նշեց «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան ղեկավար Ռուբէն Յակոբեանը:

«Իշխանութիւնը չի ասում՝ երբեք մենք ԸՕ-ի բարեփոխման ճանապարհով չենք գնալու, մենք ասում ենք՝ մինչեւ Բ. կէտին հասնելը պէտք է անցնել Ա. կէտը», -բացատրում է Էդուարդ Շարմազանովը:

ՀՀԿ ներկայացուցիչը յայտարարում է՝ մինչեւ Սահմանադրութիւնը չփոփոխուի, ընտրական բարեփոխումների մասին խօսելն անելիք է: Իսկ եռեակը դէմ է սահմանադրական փոփոխութիւններին:

«Մենք այդ քայլը անում ենք, եւ այդ քայլով կը ստուգուի արդեօք իշխանութիւններն իրենք իրենց խոստումներին որեւէ արժէք տալի՞ս են, թէ՛ ոչ, արդեօք Մերժ Սարգսեանն ինքն իր խօսքին որեւէ արժէք տալի՞ս է, թէ՛ ոչ: Դա արդէն իր ապացուցելու խնդիրն է: Մեր նպատակը լինելու է կամ հասնել յաջողութեան այդ հարցում, կամ ապացուցել նրա խօսքերի դատարկութիւնը», - յայտարարեց ՀԱԿ խմբակցութեան ղեկավարը:

Լրագրողները Յայտնուել ԵՆ Իրաւապահների Ուշադրութեան Կենտրոնում

Իրաւապահների ուշադրութեան կենտրոնում են յայտնուել լրագրողները: Վերջինը Յատուկ Քննչական Ծառայութիւն ներկայանալու պահանջ ստացել է Epress-ի լրագրող Լուսինէ Խաչատրեանը: Նա օրէնք չի խախտել, պարզապէս մասնագիտական պարտականութիւններն է կատարել:

«Չանգահարողը ներկայացաւ որպէս Յատուկ Քննչական Ծառայութեան քննիչ Սամուէլ Սարգսեան եւ ինձ հրաւիրեց բաժին՝ հարցաքննութեան: Բնական է՝ անակնկալի եկայ, չպատկերացրեցի՝ ինչի համար, ու ինքը բացատրեց, որ հրաւիրուած եմ ամիսներ առաջ քաղաքացի էմմա Սահակեանին զանգահարելու համար», - «Ազատութեան» հետ զրոյցում պատմեց Լուսինէ Խաչատրեանը:

Քննիչի մատնանշած էմման, նախագահի նստավայրի դիմաց նստացոյց սկսած էմմա Սահակեանն է, ում անցած տարի Ռուսաստանի նախագահի այցի ժամանակ ռադիկալները բռնի ուժով հեռացրեցին Բաղրամեան 26-ից, կինը բողոքել է ոստիկանների գործողութիւնից, ՀՔԾ են հրաւիրել լրագրողին: Լուսինէ Խաչատրեանը չի բացառում, որ կառուցը արշաւ է սկսել լրագրողների նկատմամբ:

«Քանի որ լրագրողները միշտ են այսպէս նշանակետում եւ պարբերաբար ենթարկուում են բռնութիւնների, բնականաբար, միտում տեսնում եմ», - ասաց լրագրողը:

Խաչատրեանը Epress-ի երրորդ լրագրողն է, որն այս ամիս հրաւիրուել է ՀՔԾ. Եւրոի Մանուէլեանն ու Տիգրան Խաչատրեանը հարցաքննուել են «Ա1+»-ի լրագրող Մարինէ Խաչատրեանի վրայ Ազգային ժողովի անվտանգութեան պետի յարձակման գործով:

Հելսինկեան ասոցիացիայի նախագահ Միքայէլ Դանիէլեանը

Եռեակը Հնարաւորութիւն Կը Տայ Գախազահին Ապացուցելու Իր Խօսքի Արժէքը

12 կէտերի շուրջ իմիտացիոն քննարկումները փոխարէն եռեակի ուժերը հնարաւորութիւն կը տան Մերժ Սարգսեանին գործով ապացուցել՝ արդեօք նա իսկապէս պատրաստ է կատարել իր խոստումը եւ բաւարարել ընդդիմութեան պահանջները:

Այդ նպատակով եռեակի ուժերը, խորհրդակցելով խորհրդարանական միւս խմբակցութիւնների հետ, առաջիկայում նախատեսում են հրաւիրել արտահերթ նիստ՝ Ընտրական օրէնսդրում բարեփոխումներ կատարելու, մասնաւորապէս, մեծամասնական ընտրակարգը վերացնելու եւ ընտրութիւններին մասնակցած քաղաքացիների ցուցակները հրապարակելու հարցի շուրջ:

Նշենք, որ Ընտրական օրէնսդրքի բարեփոխումները ոչ իշխանական ուժերի 12 պահանջներից 10-րդ կէտն է:

Նոյեմբեր 19-ին, եռեակի նիստից յետոյ Հայ Ազգային Կոնգրէս խմբակցութեան ղեկավար Լեւոն Չուրաբեանը յայտարարեց, թէ արտահերթ նիստում այդ հարցի քննարկման միջոցով ժողովրդին ցոյց կը տան՝ որքանով է իրական Մերժ Սարգսեանի ընդդիմութեան հետ երկխօսելու ցանկութիւնը:

«Մենք այդ քայլը անում ենք, եւ այդ քայլով կը ստուգուի արդեօք իշխանութիւններն իրենք իրենց խոստումներին որեւէ արժէք տալի՞ս են, թէ՛ ոչ, արդեօք Մերժ Սարգսեանն ինքն իր խօսքին որեւէ արժէք տալի՞ս է, թէ՛ ոչ: Դա արդէն իր ապացուցելու խնդիրն է: Մեր նպատակը լինելու է կամ հասնել յաջողութեան այդ հարցում, կամ ապացուցել նրա խօսքերի դատարկութիւնը», - յայտարարեց ՀԱԿ խմբակցութեան ղեկավարը:

Ինչ վերաբերում է վարչապետ

Հայաստանի Մշտական Բնակչութիւնը Շարունակում Է Նուազել

Այս տարուայ 9 ամիսների ընթացքում Հայաստանի մշտական բնակչութիւնը նուազել է շուրջ 3200-ով: Այս ժամանակահատուածում նաեւ Հայաստանից աւելի քան 13 հազարով աւելի շատ մարդ է մեկնել քան վերադարձել:

Այս տարուայ 9 ամիսների ընթացքում Հայաստանի մշտական բնակչութիւնը նուազել է շուրջ 3200-ով: Ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայութեան Մարդահամարի եւ ժողովրդագրութեան բաժնի պետ Կարինէ Կոլոյումջեանի, Երեւանից յետոյ բնակչութեան թուի ամենամեծ նուազումն արձանագրուել է Հայաստանի ամենաաղքատ մարզերում:

«Ամենամեծ նուազումը արձանագրուել է Երեւան քաղաքում, որին յաջորդում է Լոռու մարզը, այնուհետեւ Շիրակի մարզը, որտեղ որ բնակչութեան թուաքանակի նուազման միտումները շատ աւելի բարձր են միւս մարզերի համեմատութեամբ», - ասում է Մարդահամարի եւ ժողովրդագրութեան բաժնի պետը:

Պաշտօնական տուեալներով, այս ժամանակահատուածում Հայաստանից աւելի շատ մարդ է մեկնել քան վերադարձել՝ շուրջ 13 հազար 600 մարդ:

Ազգային վիճակագրական ծառայութեան ներկայացուցիչը

ՀԱԿ խմբակցութեան ղեկավար Լեւոն Չուրաբեան

Յովիկ Աբրահամեանի՝ եռեակին ուղղուած առաջարկին՝ յատուկ թիւ ձեւաւորելու եւ հերթով քննարկել 12 պահանջները, ապա Լեւոն Չուրաբեանն ասաց, որ եռեակն այսօր որոշում է կայացրել՝ այս հարցով որեւէ քննարկման մէջ իշխանութեան հետ չմտնել, քանի որ Հայաստանի անկախութեանը ներքաշելու է ընդդիմութեանը ներքաշելու երկարաժամկէտ եւ անպտուղ իմիտացիոն քննարկումների մէջ եւ արդիւնքում կտրել համաժողովրդական շարժման թափը:

Եռեակի համոզմամբ՝ անհրաժեշտ քաղաքական կամք ունենալու դէպքում իշխանութիւնները առանց որեւէ բանակցութեան էլ կարող են կատարել բոլոր կէտերը, այդ թւում նաեւ Ընտրական օրէնսդրքի բարեփոխումը:

Ինչ վերաբերում է եռեակի կողմից զանգուածային հրապարակային միջոցառումներ կազմակերպելու խնդրին, ապա ԲՀԿ-ն, «Ժառանգութիւն»-ը եւ ՀԱԿ-ը որոշել են Դեկտեմբերի 10-ին Ազատութեան հրապարակում մարդու իրաւունքներին նուիրուած հանրահաւաք-երթ անցկացնել:

Նաեւ փաստում է, որ այս տարուայ 9 ամիսների նախորդ տարուայ նոյն ժամանակահատուածի համեմատութեամբ մօտ 4,5 տոկոսով աճել են մահուան դէպքերը՝ ինչը պայմանաւորուած է հիւանդութիւնների աճով:

Թէեւ այս տարի մօտ 10 հազարով աւելի շատ մարդ է ծնուել, քան մահացել, սակայն այս թիւը այնքան փոքր է, որ չի ազդել ծնելիութեան ցուցանիշի վրայ: Ըստ Կոլոյումջեանի այն շարունակում է ցածր մնալ, Հայաստանը համարում է ծերացող երկիր, բնակչութեան պարզ վերադրութիւն չի ապահովուում:

Հայաստանում երիտասարդ ընտանիքները շարունակում են մեծ մասամբ սահմանափակուել 1 կամ 2 երեխայով: Այդ մասին են վկայում Ազգային վիճակագրական ծառայութեան թուերը:

«Մեկ երեխա ունեցող տնային տնտեսութիւնների մասնաբաժինը՝ 18,3 տասնորդական, երկու երեխա ունեցող տնային տնտեսութիւնների մասնաբաժինը՝ 19 տոկոս, երեք երեխա ունեցող տնային տնտեսութիւնների մասնաբաժինը՝ 4,4 տասնորդական տոկոս, 4 երեխա ունեցողը՝ 0,8 տասնորդական տոկոս, 5 եւ ավելի երեխա ունեցողները՝ 0,3 տասնորդական տոկոս», - նշեց նա:

ԼՈՒՐԵՐ

«Թուրքիան Ստահոգուած է Հայոց Ցեղասպանութեան 100-Ամեայ Տարելիցով»

Ֆրանսիական «TV5Monde»-ը լայնածաւալ յօդուած է հրատարակել Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցի վերաբերեալ: «Արմենայրեն»-ի փոխանցմամբ՝ յօդուածում ընդգծուած է, որ Թուրքիան մտահոգուած է Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցով, չնայած այդ երկրի վարչապետը բազմիցս է հանդէս եկել ժխտողականութեամբ: Յօդուածագիրը նշում է, որ Հայոց ցեղասպանութիւնը 20-րդ դարում բնակչութեանը բնաջնջելու յատկանիշով առաջին յանցագործութիւնն է:

Միաժամանակ, յօդուածի հեղինակ Պասկալ Պրիեստլին մեջբերել է Թալեաթ Փաշայի հեռագիրը, որում վերջինս նշում է. «Կառավարութիւնը որոշել է ոչնչացնել Թուրքիայում ապրող բոլոր հայերին: Մենք պէտք է վերջ տանք նրանց գոյութեանը՝ անկախ տարիքից եւ սեռից: Խիղճը այստեղ չպէտք է գործի»:

«Պատմաբանների մեծամասնութեան վկայութիւնների համաձայն՝ Հայոց ցեղասպանութեանը զոհ է գնացել 1,5 մլն մարդ: Թալեաթ Փաշան Թուրքիայում մինչ օրս հեղինակութիւն է: Ստամբուլում է նրա դամբարանը, ողջ երկրում առկայ են նրա անուանով կոչուած այգիներ, իսկ Ցեղասպանութիւնն արգելուած թէյն է՝ ժխտողականութեան դիւանագիտութեան պայմաններում: 100

տարի անց Թուրքիան ժխտում է իրականութիւնը:

Վերջին 40 տարում միայն Հայոց ցեղասպանութեան մասին սկսուեց բարձրաձայնուել, եւ հետզհետէ Թուրքիան իր դիրքորոշմամբ սկսում է մեկուսանալ՝ հանդիպելով միջազգային ճնշումների: 2014 թուականին Թուրքիայի այն ժամանակուայ վարչապետ Ռեջեփ Էրդողանն առաջին անգամ ցաւակցութիւն յայտնեց 1915-ի «ջարդեր»-ին զոհ գնացածների թոռներին ու նշեց, թէ կիսում է նրանց ցաւը, բայց լուսով սկսեց ժխտել Հայոց ցեղասպանութեան փաստը»,- նշել է յօդուածագիրը:

Յօդուածում շեշտուած է, որ Թուրքիան քաջատեղեակ է 1915-ի իրադարձութիւնների միջազգային լիշատակման ուղղութեամբ իրականացուող եւ նախատեսուող քայլերին եւ փորձում է պաշարել դրանց դէմ:

Լայնածաւալ յօդուածում Պասկալ Պրիեստլին ներկայացրել է նաեւ հայ ժողովրդի պատմութիւնը, թէ ինչով են այն զբաղուել պատմական հայրենիքում:

Ի դէպ, յօդուածը հրատարակուել է ամերիկացի դիւանագետ, Հայոց ցեղասպանութեան տարիներին Թուրքիայում ԱՄՆ-ի դեսպան Հենրի Մորգենթաուի հեղինակած լուսանկարով, որտեղ ներկայացուած են ոչնչացուած բազմաթիւ հայերին պատկերող տեսարանը:

«Ադրբեջանը Կը Կործանուի, Ալիեւը Կը Տապալուի»։ Ռուս փորձագետը Պատերազմի Վերսկսման Մասին

Մոսկուայի Միջազգային չարաբերութիւնների պետական ինստիտուտի ռազմաքաղաքական հետազօտութիւնների կենտրոնի առաջատար փորձագետ Միխայիլ Ալեքսանդրովը անդրադարձել է օրեր առաջ ադրբեջանական կողմից դարաբաղեան օդուծի Մի-24 ուղղակի խոցմանը, Ադրբեջանի ներքաղաքական եւ արտաքին քաղաքական խնդիրներին եւ բացառել է Ադրբեջանի կողմից լայնածաւալ նոր ռազմական գործողութիւնների սկսումը՝ պնդելով, որ հակառակ դէպքում Ալիեւի իշխանութիւնը վտանգի տակ կը յայտնուի:

Դիտարկմանը, թէ որոշ փորձագետներ Ադրբեջանի այդ քայլը համարում են ՌԴ-ի դէմ «երկրորդ ճակատ» բացելու փորձ՝ Արեւմուտքի յանձնարարութեամբ, Ալեքսանդրովը պատասխանել է. «Ես համաձայն չեմ այն տեսակետին, որ դա Արեւմուտքի պատուէր է: Իմ կարծիքով՝ դա հետեւանքն է այն լարուածութեան, որն առկայ է սահմանին»:

Նա այդ ամէնը բացատրել է այն հանգամանքով, որ Ադրբեջանում հայերի հանդէպ ստեղծութիւն են սերմանում եւ այն համոզմունքն են տարածում, որ հայերը թշնամիներ են եւ նրանց դէմ պաշարել է պէտք, փոխանցում է regnum.ru-ն:

Փորձագետը նաեւ նշել է, որ սահմանին լարուածութիւնն աճում է ադրբեջանական սադրանքների շնորհիւ՝ դիպուկահարների կրակոցներ, դիվերսիոն խմբերի գործողութիւններ...:

Անդրադառնալով դիտարկմանը, թէ դարաբաղեան ուղղակի խոցող գինձառաւորն Ադրբեջանում պետական պարզելի է արժանացել, Ալեքսանդրովն ասել է. «Զինուորականները, որոնք կանգնած են սահմանին, լաւ լիշում են, թէ ինչպէս Ադրբեջանը Հոլոքոստի խաչից հանեց իր սպային, ով կացնահարել էր իր հայ գործընկերոջը, եւ նրան ոչ միայն չպատժեցին, այլեւ պարզեւատրեցին եւ ազգային հերոս յայտարարեցին: Զինուորականների մօտ այնպիսի

տպաւորութիւն է ստեղծուել, որ հայերին սպանելն ամենաուղիղ ճանապարհն է դէպի փառք ու մրցանակներ»:

Նա նշել է, թէ չի կարծում, որ ինչ որ մէկին այժմ ձեռնառու է լուրջ հակամարտութիւնը:

«Արեւմուտքը վաղուց է գուճաւոր յեղափոխութիւն պատրաստում այնտեղ: Դրա փորձն արուել է դեռեւս 2005թ.-ին: Մոսկուան այդ ժամանակ նրան աջակցում էր թէ՛ ֆիզիկապէս, թէ՛ քաղաքականապէս: Իսկ այժմ Արեւմուտքը հետաքրքրուած է Ալիեւի տապալմամբ, քանի որ նրան պէտք է դէպի կասպից միջանցք ունենալ: Նրանք ցանկանում են Ալիեւին փոխարինել արեւմտամէտ ինչ որ գործչով: Իսկ Ալիեւը վախենում է այդ ապակայունացումից: Եւ ուղղակի միջադէպը նրան պարզապէս հնարաւորութիւն տուեց ուժը ցուցադրելու», - ասել է Ալեքսանդրովը:

Պատասխանելով հարցին, թէ արդեօք այդ քայլը կը հանգեցնի պատերազմի վերսկսման, փորձագետը պատասխանել է. «Ադրբեջանը շահագրգռուած չէ լայնամասշտաբ պատերազմ սկսելու հարցում, քանի որ չի կարող, եւ հետեւանքները նրա համար սարսափելի կը լինեն: Դա Ադրբեջանի վերջնական անկումը կը լինի: Եթէ 90-ականների սկզբներին ազգային փոքրամասնութիւնները, օրինակ՝ թալիշները, պատրաստ չէին անջատուելու, այժմ այնտեղ որոշակի խմբեր են ձեւաւորուել, որոնք գործը կը հասցնեն Ադրբեջանից անջատուելուն: Իսկ այդ դէպքում Ադրբեջանին ոչ ոք չի սատարի՝ ո՛չ Ռուսաստանը, ո՛չ Իրանը »:

Ալեքսանդրովն Ադրբեջանի կործանումն իրատեսական է համարում եւ նշում է, որ այդ դէպքում Ալիեւի կլանի ճակատագիրը եւս անյայտ կը լինի: «Եթէ պատերազմը շարունակուի, եւ յայտնի դառնայ, որ յաջողութիւններ չկան, ապա նրան կարող են լրջօրէն տապալել, եւ Լիբիայի տարբերակն այստեղ ամենեւին էլ բացառուած չէ», - ասել է նա՝ յաւելելով, որ Ալիեւը, մեծ պատերազմ սկսելով, ռիսկի դիմել էր ցանկանում:

«Երդողանը Կ'ընդունի Ցեղասպանութիւնը, Եթէ Ժողովուրդն Իր Պէտ Մտածի»

Թուրք տիրահռչակ պատմաբան, Թուրքիայի պատմագիտական խորհրդի նախկին տնօրէն Եուսուֆ Հալաչօղլուն յայտարարել է, որ եթէ Թուրքիայի հասարակութիւնը մի քիչ էրդողանի պէս մտածի, ապա էրդողանն անմիջապէս կը ճանաչի Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Թուրքական Internethaber կայքի լրագրողի հետ հարցազրոյցում ներկայումս «Ազգայնական շարժում» կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան փոխնախագահ հանդիսացող Եուսուֆ Հալաչօղլուն խիստ քննադատել է Թուրքական իշխանութիւններին՝ Հայոց ցեղասպանութեան ճնշումներին կուլ գնալու եւ գիշումների գնալու համար:

Հալաչօղլուն պնդել է, թէ հայերը ստում են՝ նշելով 1,5 մլն թիւը՝ աւելացնելով, թէ իրականում հայերն են կոտորել Թուրքերին եւ շեշտել, թէ իբր հայերը կոտորել են 518 հազար 301 թուրք մուսուլմանի:

Եուսուֆ Հալաչօղլուն, քննադատելով Հայկական հարցում էրդողանի որդեգրած քաղաքականութիւնը, նշել է, որ եթէ Թուրքական հասարակութեան մի փոքր մասն էլ էրդողանի պէս մտածի, ապա էրդողանն անմիջապէս կը ճանաչի Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Հայաստանում Գիրք է Հրատարակուել Թուրքիայի Կրօնափոխ Հայութեան Մասին

Երեւանում հայերէնով եւ թուրքերէնով լոյս է տեսել Արեւմտահայոց հարցերի ուսումնասիրութեան կենտրոնի տնօրէն, հայագէտ, բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու Հայկազուն Ալվրցեանի «Կրօնափոխ հայերի խնդիրները Թուրքիայի Հանրապետութիւնում» մենագրութիւնը:

Գրքում ներկայացուած է Օսմանեան կայսրութիւնում եւ Թուրքիայի Հանրապետութիւնում հայերի կրօնափոխութեան մի քանի կարեւոր դրուագների համառօտ պատմութիւնը: Առանձին գլուխ է յատկացուած համընդհանրապէս եւ Դերսիմի հայերի կրօնափոխութեան խնդրին: Առաւել հանգամանորէն արծարծուած են Հայոց ցեղասպանութեան շրջանը եւ դրան յաջորդած ժամանակաշրջանի իրադարձութիւնները՝ մինչեւ մեր օրերը, ինչպէս նաեւ՝ կրօնափոխ

Հայերի արդի խնդիրները եւ դրանց նկատմամբ Թուրքիայի իշխանութիւնների վերաբերմունքը:

Աշխատութիւնը խմբագրել է թուրքագէտ, պատմական գիտութիւնների թեկնածու Մելինէ Անուսեան:

Թուրքիան Հայկական Հարցի Առնչութեամբ Վատիկանից Աջակցութիւն Ե Ակնկալում

Թուրքիայի արտգործնախարարութեան որոշմամբ վատիկանում Թուրքիայի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան նշանակուած Մեհմեթ Փաշաջըն հաւատարմագրերն է յանձնել Հռոմի Պապ Ֆրանցիսկոսին եւ սկսել իր պաշտօնական գործունէութիւնը, տեղեկացնում է «Դողան» լրատուական գործակալութիւնը:

Կաթոլիկ հոգեւոր առաջնորդն ընդունել է նորանշանակ դեսպանին, նրա տիկնոջն ու որդուն, իսկ հանդիպումից յետոյ Թուրք դեսպանը մամուլի ներկայացուցիչներին տուած մեկնաբանութիւնում խօսել է Հռոմի Պապի՝ Թուրքիա կատարելիք այցից ու դրանից ունեցած

ակնկալիքներից:

Փաշաջըն անդրադարձել է նաեւ Հայկական հարցի վերաբերեալ վատիկանի դիրքորոշմանն ու ասել. «Պապը պարբերաբար երկխօսութիւնից ու խաղաղութիւնից է խօսում եւ պաշտպանում է այդ գաղափարը: Թուրքիայի դիրքորոշումն էլ այսօր հայկական կողմի հետ երկխօսելու օգտին է, խօսակցութիւն սկսել ենք ուզում: Թուրքիայի այդ կեցուածքը թէ՛ աշխարհիկ, թէ՛ վատիկանի հոգեւոր առաջնորդներից աջակցութիւն պէտք է ստանալ: Երկխօսութիւնը խրախուսող շրջանակները պէտք է աջակցեն Թուրքիայի այդ դիրքորոշմանը»,-

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863

THE INDEPENDENT-Ը ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԱԾ Է ՏԵՐ ԶՕՐԻ ՀԱՅՎԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅԹԵՑՄԱՆ

«Ալ Նուսրա» անաբեկչական կազմակերպությունը 1915 թվականի Հայոց ցեղասպանությունից հետո չի շատակին սուրիական Տէր Զօր քաղաքին մէջ կառուցուած հայկական Սրբոց Նահատակաց եկեղեցին ոչնչացուցած է: Այս մասին կը գրէ թրքական «imc» լրատուական կայքը՝ վկայակոչելով անգլիական «Independent»-ին մէջ Ռոպըրթ Ֆիսքին յօդուածը:

Ֆիսքի յօդուածին մէջ կ'ըսուի, որ «Ալ Նուսրա»-ն եկեղեցիին մէջ գտնուող հարիւրաւոր ցեղասպանուած հայորդիներու գերազմաններուն հետ միասին ոչնչացուցած է Հայոց Յեղասպանութեան վերաբերեալ մեծ քանակութեամբ արխիւային փաստաթուղթեր:

Ֆիսքը նշելով, որ եկեղեցույ ոչնչացումը յառաջացուցած է Սուրիոյ քրիստոնեաներու գայրոյթը, կը գրէ. «Հայերու «Հոլոքոսթի» մասին պատմող հազարաւոր փաստաթուղթեր ու

պատմութիւններ այրուած ու մոխիրի վերածուած են: 99 տարի առաջ սպաննուած հարիւրաւոր մարդոց ոսկորները հանած ու թափած են փողոցի փլատակերուն քով: Այդ սրբազան մասունքներու պղծումը աշխարհի 4 ծայրերուն սփռուած հայերու համար մեծ ցաւ պիտի ըլլայ»:

Հեղինակը կը նշէ, որ այս անգամ կարծես թէ մեղաւորը «Ալ Նուսրա»-ն է՝ աւելցնելով, որ շատերու մօտ համոզում կայ, որ կազմակերպութիւնը թուրքիայէն գէնք կը գնէ:

«Independent»-ի յօդուածագրին հետ խօսակցութեան ընթացքին եկեղեցույ հոգեւոր հովիւ Անդրանիկ Այվազեանը յայտնած է, որ իսլամիստները ըսած են, թէ եկեղեցույ արխիւներուն վնաս չեն հասցներ, եթէ Սուրիոյ մէջ իրենց օրինական ինքնավարութիւն տրուի, սակայն, մերժում ստանալով, ամբողջը ոչնչացուցած են:

ՍԻՆԱԿՈԿԻ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԵՐՈՒՄԱՂԵՄԻ ՄԵՋ

Առնուազն 5 իսրայէլցիներ սպաննուեցան եւ 13 ուրիշներ վիրաւորուեցան, երբ պաղեստինցիներ կրակ բացին եւ դանակներով յարձակում գործեցին իսրայէլեան Սինակոկի մը մէջ հաւաքուած իսրայէլցիներու վրայ, Երուսաղէմի արեւմտեան հատուածի Հարթով թաղամասին մէջ: Ոստիկանութեան հետ հրաձգութեան փոխանակման հետեւանքով սպաննուեցան նաեւ երկու պաղեստինցի յարձակողները: Իսրայէլեան լրատուամիջոցներուն համաձայն, յարձակումին հետեւանքով նաեւ սպաննուած է հրէայ կրօնական գործիչ Մոշէ Թապրանսքին: Ըստ Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարութեան, սպաննուածներէն երեքը կը կրեն ամերիկեան քաղաքացիութիւն, իսկ մէկը՝ բրիտանական: Ըստ լրատուամիջոցներուն, նշեալ կրօնական կեդրոնը կը համարուի այն վայրը, ուրկէ կու գան Աքսա մզկիթին ուղղութեամբ կատարուող արշաւները: Յարձակումէն ետք սպահովական արտակարգ դրութիւն տիրեց Երուսաղէմի մէջ: Իսրայէլեան ոստիկանութիւնը ուղղաթիւներով հետապնդեց երրորդ հաւանական կասկածելի մը եւ յայտարարեց, որ յարձակումը

գործադրողները Երուսաղէմի բնակիչներ են: Իշխանութիւնները նաեւ սպահովական պահեստային ուժեր եւ սահմանապահ միաւորներ ղրկեցին Երուսաղէմ: Իսրայէլի ոստիկանապետին համաձայն, Երուսաղէմի գործողութիւնը կը համարուի վերջին տարիներուն դժուարագոյն յարձակումը:

Անոր խօսքով, նման արարքները կանխելու կախարդական միջոց չկայ: Աւելի ուշ, առնուազն 3 պաղեստինցիներ դաշունահարուեցան իսրայէլցիներու ձեռամբ եւ վիրաւորուեցան:

Պաղեստինի Ազատագրութեան Ժողովրդային ճակատ կազմակերպութիւնը ստանձնեց գործողութեան պատասխանատուութիւնը եւ նշեց, որ կրօնական կեդրոնին վրայ յարձակում գործած են Ղասսան եւ Ուտէյ Ապու ժամաւորները: Իսրայէլի վարչապետ Պենիաթին Նաթանիահազու իսկոյն հրահանգեց քանդել երկու պաղեստինցիներուն բնակարանները եւ ձերբակալել անոնց հարազատները: Ան խոստացաւ ծանրօրէն հակադարձել պաղեստինեան գործողութեան, որուն պատասխանատուն Նաթանիահազու համար Համաս շարժումը եւ Պաղեստինի նախագահ Մահմուտ Ապպասն են:

ԻՐԱՔ «ՏԱԷՇ» ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ԵՄԻՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷ ՀԱՍՏԱՏԵԼ

Մուսուլ, Տիգրիս եւ այլ քաղաքներ գրաւելէ ետք Հիւսիսային Իրաքի մէջ «ՏԱԷՇ» ծայրայեղ իսլամական կազմակերպութեան ծրագիրն է էմիրէթ մը հաստատել Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ, այլ խօսքով Խալիֆայութիւն մը այս տարածաշրջանին մէջ: Արդարեւ, այսպիսի գաղտնի ծրագիր մը մշակուած է առաջին համաշխարհային Պատերազմի աւարտէն առաջ Ֆրանսացի դիւանագէտ Ֆրանսուա Ժօրժ-Փիգոյի եւ իր բրիտանացի պաշտօնակից Մարք Սայքսի միջեւ: Անցեալին նման ազգայնական շարժում մը դրսեւորուած էր Եգիպտոսի նախկին նախագահներէն Կամալ Ապտէլ Նասրի կողմէ, որ պահ մը անէացուց Սայքս-Փիգօ ծրագիրը, հիմնելով Արաբական Միացեալ Հանրապետութիւնը: Սակայն այս միացումը միայն երեք տարուան կեանք մը ունեցաւ:

Միացեալ Նահանգներու գինուած ուժերու սպայակոյտի պետ գորավար Մարթին Տէմփսի յայտարարեց, որ գինուորական մարմինները պիտի քննարկեն Իրաքի ցամաքային ուժերու գործողութիւններուն ամերիկացի խորհրդականներ ուղարկելու առաջարկը: Տէմփսիի համաձայն, այս քայլին դիմել կարելի է, երբ Իրաքեան ուժերը մօտեան վտանգաւոր շրջաններուն՝ Մուսուլին եւ Սուրիոյ սահմաններուն: Իսկ Մեծն Բրիտանիոյ վարչապետ Տէլլիա Գամերոն խոստացաւ խստացնել իսլամական Պետութիւն կազմակերպութեան դէմ ձեռնարկուած գործողութիւնները: Ապահովական առումով, 11 գինուորներ գոհուեցան կամ վիրաւորուեցան, երբ քարիւղատար բեռնակառք մը վարող անձնասպան մը իր մեքենան պայթեցուց Թըքրիթի համալսարանի մոտքին: Իսկ Իրաքի բանակը յայտարարեց, որ իր ամբողջական տիրապետութեան տակ առած է Պաղտատէն դէպի հիւսիս գտնուող Պիթի շրջանը, որ վերջին հանգրուանին կը գտնուէր ծայրայեղական գինեակներու տիրապետութեան տակ:

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Պան Քի Մուն հաղորդագրութեամբ մը ողջունեց Իրաքի կեդրոնական կառավարութեան եւ հիւսիսային Քիւրտիստան նահանգի տեղական ինքնակառավարման մարմինն միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը, այն ինչ կը վերաբերի քարիւղային հարցերուն եւ ընդհանուր պիւտձէին:

ՍՈՒՐԻԱ «ՏԱԷՇ» 1500 ԱՆՁԵՐ ՍՊԱՆՆԱԾ ՔԻՐՏԵՐԸ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՆ ԱՅՆ ԱՐԱՊԻ ՄԵՋ

Սուրիոյ «Տաէշ» անաբեկչական կազմակերպութիւնը վերջին հինգ ամիսներու ընթացքին սպաննած է աւելի քան 1500 անձեր: Տաէշ ամբողջ Լիբանանը կ'ուզէ պատանդի վերածել եւ ամէն օր նոր պահանջներ կ'առաջարկէ իր գերիները ազատ արձակելու համար:

Իսկ Լիբանանեան բանակի գերեզմանը գինուորներու հարազատները ճամբաները փակած են: Իսկ կառավարութեան բանբերն ըսաւ թէ պիտի շարունակէ բանակցութիւնները ազատ արձակել տալու համար պատանդները:

Ամերիկեան օդանաւեր մինչ այդ երրորդ անգամ ըլլալով թիրախ դարձուցին Քայիտա շարժումին մաս կազմող ծայրայեղական իսլամական կազմակերպութեան դիրքերը՝ Ըտլիպ գաւառին մէջ: Իսկ ՄԱԿ ՏԱՀԷՇ-ը ամբաստանեց Սուրիոյ մէջ մարդկութեան դէմ ոճիրներ կատարելու յանցանքով:

Մարդկային իրաւունքներու սուրիական խորհուրդը յայտարարեց, որ քիւրտ գինեակներ յաջողած են յառաջանալ Այն Արապ աւանի կեդրոնական շրջաններուն մէջ, տապալելով իսլամական Պետութիւն կազմակերպութեան պաշտպանութեան գիծերը: Քիւրտերը նաեւ սպաննած են առնուազն 13 ծայրայեղականներ եւ գրաւած են մեծաքանակ գէնք ու գինամթերք: Ապահովական տեղեկութիւններ նաեւ նշեցին, որ Լաթաքիոյ շրջանին մէջ տեղի ունեցած բախումներուն հետեւանքով սպաննուած են Խարասան կազմակերպութեան ղեկավար Ապտէլ Ռահման Իսլամովը եւ քանի մը չէչէն գինեակներ: Իսլամական Պետութիւն կազմակերպութիւնը վերստին յարձակում գործեց Հոմսի մօտակայ քարիւղային շրջաններուն վրայ, որոնք վերջին շաբաթներուն ականատես դարձած էին ծանր բախումներու:

Իրանի ժողովրդային Պասիժի ուժերու ղեկավար Մոհամմէտ Ռիտա Նաքտի յայտարարեց, որ միլիոնաւոր իրանցիները պատրաստ են Սուրիա եւ Կազա ուղղուելու՝ կռուելու համար ծայրայեղականներուն եւ իսրայէլցիներուն դէմ: Անոր համաձայն, Պասիժի պահեստային ուժերուն մաս կը կազմեն 22 միլիոն կամաւորներ: Նաքտի դիտելի տուաւ, որ Պաղտատի մօտ ամերիկեան դեսպանատունը կը համարուի իսլամական Պետութիւն կազմակերպութեան կեդրոնատեղին, իսկ Ուաշինկթըն աշխատանք կը տանի ՏԱՀԷՇ-ը ընդարձակելու մինչեւ Իրանի սահմանները:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԱՐՄԱՇ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ «ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱՅԱՏԱԿՆԵՐԸ ԿՐ ԴՈՒՆԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԸ»

Ո՞Վ Է ԱՐՑԱԽԵԱՆ ՍԱՅՄԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ՏԵՐԸ

Հայ առաքելական եկեղեցու Դամասկոսի թեմի առաջնորդ Տէր Արմաշ եպիսկոպոս Նալբանդեանը Tert.am-ի հետ զրոյցում ներկայացրեց իր տեսակէտը Հայոց ցեղասպանութեան զոհերին սրբերի շարքին դասելու հայ եկեղեցու որոշման վերաբերեալ: Նա նաև նշեց, թէ ինչպէս են դրան վերաբերում Ցեղասպանութիւնը վերապրողներին սերունդները: «Մեզ վրայ նաև պարտականութիւն կը դրուի պահանջատիրական առաքելութիւն՝ կանխելու այն բոլոր բռնարարները, Ցեղասպանութեան սպառնալիքները, որոնք հնչում են աշխարհում»:

Ի՞նչ կարծիք ունենք Հայոց ցեղասպանութեան զոհերին սրբադասելու որոշման մասին:

–Անշուշտ, սրբադասման այս գործընթացի հարցը նոր չէ, արդէն 8-9 տարի յանձնարարելի կողմից քննարկուած հարց է, քննարկումների, մտորումների հարց է: Եւ այդ բոլոր քննարկումներից ծնուած որոշում է: Եւ ես ուրախ եմ, որ կրկին կեանքի կոչուեց հայ եկեղեցու սրբազան ավանդոյթներից մէկը՝ սրբադասումը եկեղեցում: Եւ դրա հետ մէկտեղ ես կարծում եմ, որ մեր նահատակներին բաւարարում են այն բոլոր նախադրեալները, որոնցով Քրիստոսի եկեղեցին կարող է իր գաւակներին հռչակել սրբեր: Եւ դա այն իմաստով, որ նրանք կեանքի ինչ ընթացք էլ ունեցած լինեն, Ցեղասպանութեան ժամանակ յաճախ կամայ թէ ակամայ նախընտրել են Քրիստոսի հաւատքին մնալու եւ այդ հաւատքով մարտիրոսանալու, վկայելու եւ նահատակուելու: Անշուշտ, այս միջոցով կը գայ նաև նահատակ-

ների կանչը, որ այսօր նրանք կը դառնան խաղաղութեան առաքելները, նաև ազդարարողները համայն աշխարհին, որ պէտք է այսպիսի բան երբեք չկրկնուի: Ուրեմն նաև նրանք կը դառնան խաղաղութեան առաքելները:

–Սիրիահայուքեան մեծամասնութիւնը Ցեղասպանութեան վերապրողների սերունդներ են, ինչպէ՞ս են վերաբերում սրբադասման որոշմանը:

–Վերջնական որոշումը նոր է, բայց բոլորն էլ գիտէին, որ նման գաղափար կայ, որը պատրաստում են կեանքի կոչել: Սիրիայում ապրող մեր ժողովուրդը հիմնականում Ցեղասպանութեան վերապրողների 3-րդ կամ 4-րդ սերունդներն են, եւ, անշուշտ, Ցեղասպանութեան նահատակների սրբադասումով նոր հոգեւոր եւ բարձր մակարդակ կը դրուի այդ զոհերի հանդէպ մեր մօտեցումներում, որոնք մեր անմիջական մեծ հայրերը եւ մեծ մայրերն են: Եւ նահատակների գաւակների այդ հաւատքի պաշտպան լինելը եւ այդ սրբացած նահատակների գաւակները լինելը ինքնին պատիւ, պատասխանատուութիւն եւ պարտականութիւն կը դնի նրանց վրայ:

–Իսկ ի՞նչ ասել է՝ պատիւ եւ պարտականութիւն:

–Պատիւն այն է, որ մենք մարտիրոսացած եկեղեցի ենք եւ այդ մարտիրոսացած եկեղեցու գաւակներն ենք: Եւ մենք կը շարունակենք այն երթը, որը սկսել է հայ եկեղեցին, հայ ժողովուրդն իր լուսոյ, հաւատքի ընդունումով 451 թուականից սկսած մինչեւ այս

Շաբ.ք էջ 18

ՍԱԳՕ ԱՐԵԱՆ

Նոյեմբեր 12-ին Արցախ-Ատրպէյջանի ահաբեկչական զինուորական արձանագրուած ծանր միջադէպը նոր հարթութիւն ստեղծելու բոլոր կարեւոր տուեալները ունի:

Նախ պարզ դարձած է, որ Հայաստանի եւ Ատրպէյջանի միջեւ եւ նախագահներու մակարդակով տեղի ունեցող բանակցութիւնները չես այսու կրնան չչարունակուիլ: Այս մասին կարեւոր չղումներ կատարած են միջազգային մամուլի ներկայացուցիչներ, առանց սակայն արձանագրելու այն փաստը, որ ցարդ ընթացող բանակցային հանդիպումները ձեւական բնոյթ կրելէ բացի ոչինչով կ'օգնեն Արցախեան հիմնախնդրի լուծման առընթեր նոր համոզիչ մէքանիզմներ որոնելու իմաստով:

Ուղղաթիռի անկումին վերաբերեալ եղած միջազգային լրատուութեանց մէջ նաև կարեւոր տեղ կը գրաւէ հայկական կողմին տալիք հաւանական պատժիչ պատասխանին մասին եղած ակնարկումները: Այս մասին գրած է Ղարաբաղեան հիմնախնդրին քաջածանօթ բրիտանացի լրագրող Թոմաս Տը Վալ, որուն յօդուածը լոյս տեսած է BBC-ի կայքին վրայ: Տը Վալ, որ իր յօդուածով պատերազմի վերսկսման հաւանականութեան մասին խօսած է, կ'ըսէ թէ հայկական կողմը որոշած է վճռական հարուած տալ Ատրպէյջանին:

Իսկ նախագահ Սերժ Սարգսեանի «Միասնութիւն-2014» զօրավարութիւններու ծիրին մէջ արտասանած խօսքը եւ ԼՂՀ պաշտպանութեան նախարարին հետ այս առումով ունեցած գաղտնի խորհրդակցութիւններուն մասին տեղեկութիւնները շատ հաւանական կը դարձնեն, որ անցեալ Օգոստոսին ատրպէյջանական կողմին կարեւոր արտակ տուած հայկական բանակը, այս անգամ եւս արժանապատիւ կերպով պատասխանէ ատրպէյջանական սադրանքին:

Եղածը սադրանք է ու առաջին անգամը չէ, որ թշնամի Ատրպէյջան նման ձեւերու կը դիմէ: Դէպքի հաւանական զարգացումները կրնան նոյնպէս նոր պատերազմի մը դուռը բանալ պարզ անոր համար, որ հայկական բանակի պատասխանը պիտի չըլլայ սադրանքով այլ ճակատագրաց, աւելին պատասխանը պիտի ըլլայ անկանխատեսելի եւ

ցաւցնող:

Այս տուեալներէն անդին կարեւոր կը մնայ այն հարցը, թէ խաղաղ նպատակներով եւ հրթիռային համակարգ չունեցող MI-24 հայկական ուղղաթիռը ինչ գործ ունէր սահմանային գօտիին մօտ: Ու ապահովաբար հայկական զինուած ուժերու պատասխանատուներու քննարկումներուն մէջ է այս հարցը:

Ի վերջոյ Արցախեան հողին վրայ մաքառող բանակն ու անոր պատասխանատու մարմինները լաւ գիտեն սահմանային գօտի, ազատ գօտի, ոսոխի տարածք եւ սադրանք բառերուն ամբողջական իմաստը:

Երեւանի մէջ սպասողական վիճակ կը տիրէ մանաւանդ, որ արժանապատուութեան խնդիր ալ կը դրուի: Բոլորը կը սպասեն արժանապատիւ եւ հատու պատասխանի մը: Չնայած անոր որ նման դէպքերուն պէտք է նայիլ «սառը աչքով»: Ճիշդ է, որ Ատրպէյջանի արարքը բաւական ցաւցնող էր, բայց նման պարագաներուն պէտք է գերակշռէ ազգային անվտանգութեան պահպանման գերագոյն խնդիրը: Նման պարագաներու կշիռքի վրայ պէտք է դրուին հայկական կողմին ունեցած բոլոր խաղաքարտերը եւ նկատի առնուին արտաքին ազդակները եւ միջազգային հանրութեան հարցին վերաբերեալ տրուած ընդհանուր գնահատականները:

Այս բոլորը կարեւոր են այն իմաստով, որ թերեւս հայկական կողմը կարիք ունի դիւանագիտական Brain Storming-ի մը եւ որեւէ քայլէ առաջ պէտք է ապահովէ ԱՄՆ-ի ԵՄ-ի ու մանաւանդ ռուսական կողմին «հաւանութիւն»ը:

Այստեղ նաև մտահոգիչ է ԵԱՀԿ-ի բաւական «յոգնած» կառույցին կեցուածքը: ԵԱՀԿ, որ իր յայտարարութեամբ հակամարտող կողմերէն պահանջած է հանդարտութիւնը պահել սահմանին վրայ, նոյն հարողազարութեան մէջ նոյնիսկ էլ չիշատակած, թէ որ կողմն է ուղղաթիռը վար առնող կողմը: Դէպքին առընթեր մինչեւ այս պահը Ատրպէյջան չէ դատապարտուած: Նոյնը ըրած է ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Պան Քի Մուն, որ կողմերէն պահանջած է հետեւիլ ԵԱՀԿ-ի ցուցմունքն ըլլալ:

Միջազգային հանրութեան այս կեցուածքներու ֆոնին վրայ, հայկական կողմէն որեւէ պատասխան

Շաբ.ք էջ 18

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաժողտ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ՓԱՌԱԻՈՐ ՇՆՈՐՀԱՅԱԿԵՆ
«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄՈՋՈՒԹՅՈՒ ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ» ԳԻՐՔԻՆ
(ՅԵՂԻՆԱԿ ԴՈԿՏ. ԱՔԷԼ ՔՅՆՅ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ)

Միշտ կենդանի եւ վերածնունդ ապրող Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան գաղափարակիցները, նուիրեալ անդամները, ղեկավարութիւնը՝ իսկապէս պատմական երեկոյ մը ապրեցան Ուրբաթ, 14 Նոյեմբեր 2014-ի երեկոյեան: Պէյրութի Հ.Կ.Բ.Մ.-ի Սահակեան Լ. Մկրտչեան գոլէճի «Արմէն եւ Բերսաբէ ձէրէճեան» լուսաշող հանդիսասարահը, ծայրէ ծայր լեցուն էր կուսակցութեան փառաւոր անցեալով հիացած եւ այսօրու վերածննդեան երթին մասնակից հայորդիներով:

Իրենց մասնակցութեամբ, Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեանի «Հայրենիքի Ազատագրութեան Բանակին Համոզուած Զինուորները» գիրքին շնորհահանդէսը պատուած էին, Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական վարչութեան փոխ ատենապետ եւ Պետական Երեսփոխան Ընկ. Սեպուհ Գալիաբեան, երկարամեայ երեսփոխան Ընկ. Տոքթ. Եղիա ձէրէճեան, Ս.Դ.Հնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի վարիչ Մարմինի ատենապետ Ընկ. Ալեքսան Քէօզկերեան, Հ.Կ.Բ.Մ.-ի եւ Պէյրութի քաղաքապետարանի անդամ՝ Արամ Մալեան, Հ.Մ.Մ. Պէյրութի վարչութեան ատենապետ Ռաֆֆի Մալեան:

Յատուկ կերպով, այս յոյժ կարեւոր իրադարձութեան ներկայ ըլլալու համար ժամանած էին Ս.Դ.Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական վարչութեան անդամ (Լուրիգիանա- ԱՄՆ) Ընկ. Վազգէն Գալիաբեան եւ ֆրանսահայ քաղաքի հոգեւորական Տարօն Արք. ձէրէճեան:

Ներկայ էին նաեւ մտաւորական ու մշակութի գործիչներ, լիբանանահայ կուսակցութեանց եւ քաղաքական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, Ս.Դ.Հնչակեան Կուսակցութեան իրենց կեանքը նուիրաբերած ընկեր, ընկերուհիներ:

Լիբանանի, Հայաստանի եւ Ս.Դ.Հ.Կ.-ի քայլերգներու յոտնկայս ունկնդրութենէն ետք, «Արարատ» օրաթերթի տնօրէն Ընկ.Տի Անի Եփրեմեան, ներկաները հմայեց իր ասմունքով, ապա բարի գալուստի խօսքով ելոյթ ունենալով, շնորհահանդէսին մասնակից ղեկավար ընկերներուն եւ յարգարժան ներկաներուն:

«Հերոսները չեն մահանար: Անոնց մեկնումը պարզապէս անմահութեան ճանապարհի մեկնարկն է, մինչ մեզի՝ գոյերթը շարունակելու մարտակոչ էր...»:

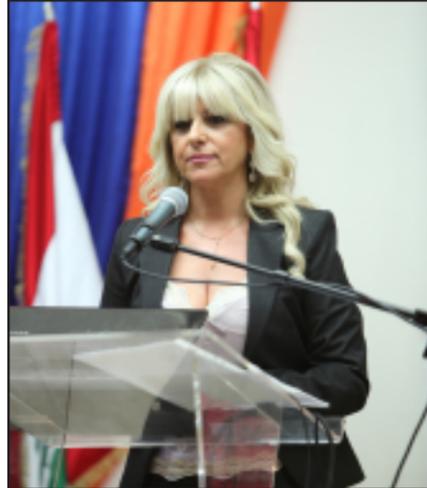
Գլխատելով Փարամազն ու իր ընկերները, իթիհատուր յուսաց աւելի հեշտութեամբ կոտորել հա-

յուրիւնը, քարտէսէն ջնջել հայն ու Հայաստանը: Սակայն չկրցաւ իրագործել իր այս դիւալին երազը, որովհետեւ քսաններու գործը կը շարունակուի քսան հազարներու մարտակոչով:

Փաստը այսօրուան ձեռնարկը, ուր բոլորս հաւաքուած ենք Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեանի «Հայրենիքի Ազատագրութեան Բանակին Համոզուած Զինուորները» գիրքին շնորհահանդէսին»- ըսաւ Ընկ.Տի Անի Եփրեմեան, որ գնահատանքի լաւագոյն զգացումները յայտնեց գրքի մեկենասին՝ Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական վարչութեան անդամ Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Հայկօ Գալիաբեաններուն, որոնք երախտագէտ սրտով սոյն գիրքը կը ձօնեն իրենց սիրեցեալ մօր՝ Տիկ. Մարի Գալիաբեանին եւ մօրեղբօր՝ Տիար Պօղոս Մուրաֆեանին:

Ապա, բեմ հրաւիրուեցաւ Ս.Դ.Հ.Կ. Լիբանանի վարիչ Մարմինի ատենապետ, Ընկ. Ալեքսան Քէօզկերեան: Ան մանրամասնօրէն վերլուծեց պատմական գիրքը, որ բաժնուած է «Ժրնեւ եւ Հնչակեան Կուսակցութեան կազմաւորումը» եւ «Թարմ Հողակոյտերու Առջեւ» վերնագրերէ:

Առաջին մասին մէջ ներածութիւն՝ Ժրնեւ եւ Հնչակեան Կուսակ-

ցութեան կազմաւորումը խորագրով, յեղափոխական կազմակերպութեան հիմնախնդիրները, հիմնադիրներուն պատմական խմբանկարը, Աւետիս Նազարբէկեան եւ Մարօ Վարդանեան ժրնեւի մէջ, Գաբրիէլ Կաֆեանց Զուրիցիոյ մէջ «persona non grata»՝ անցանկալի անձնաւորութիւն եւ «Հնչակ»-ի հրատարակութիւնը:

Հեղինակը կը հասնի այն համոզիչ եզրակացութեան, որ Լեւոն Ստեփանեան հիմնադիրներու եօթներորդ անդամն է:

Մինչ լուսապատկերներով կը ներկայացուէին ժրնեւի նշանաւոր

«Londolt» սրճարանը եւ 1880թ.-էն ի վեր այնտեղ գտնուած եւ հանդիպումներ կազմակերպած ուսաստացատակ սոցիալիստներ, մարքսիստներ, անարխիստներ, յանձինս իրենց ականաւոր ներկայացուցիչներու, Միխայիլ Պազունինի, Հերցինի, Պլեխանովի, Լենինի եւ ուրիշներու, Ընկ. Քէօզկերեան նշեց թէ անոնցմէ շատեր ապագային, իրենց երկիրներուն մէջ դարձան այս գաղափարախօսութեան առաջնորդները: Ասոնց մէջ նաեւ Հնչակեան Կուսակցութեան հիմնադիրները:

Գիրքին 2-րդ բաժինը, «Թարմ Հողակոյտերու Առջեւ» վերնագրով, բաղկացած է 18 գլուխներէ եւ 95 էջերէ, ուր ներկայացուած է 1894-96թ.թ.ն սկսեալ գուրիցերիական եւ յատկապէս ընկերավարական մամուլին մէջ հայ ժողովուրդին դիմագրաւած արհաւիրքներուն ընթացքին Զուրիցիոյ ժողովուրդին ցուցաբերած զօրակցութիւնը եւ բարեկամական մօտեցումը:

Մանաւանդ որ Քսան կախադաններու վերաբերեալ առաջին տեղեկութիւնը կը հաղորդուի

թիւնը այսպիսի ջերմ ընդունելութեան եւ անսասման նեցուկին, որ վայելած է այս դժուարին առաքելութիւնը յաջողութեամբ պսակելու եւ ապագայ ծրագիրները իրականացնելու համար, ի փառս կուսակցութեան, հայ յեղափոխական պատմութեան եւ պայծառ ապագայի: Բուռն ծափող յոյններով ընդունուած այս ելոյթներուն յաջորդեց Ս.Դ.Հ.Կ.-ի ոսկեայ շքանշան-

Արեւմտեան Զուրիցիոյ ընկերավարականներու «Լա Սանթինէլ» թերթի 6 Օգոստոս 1915-ի թիւին մէջ:

Այս գիրքը հպարտութեան առիթ մըն է իւրաքանչիւր հայու, հայ ընկերավարականի եւ հնչակեանի համար, յայտնեց Ընկ. Ալեքսան Քէօզկերեան, շնորհակալութիւն յայտնելով Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեանին եւ ընկեր եւ ընկերուհի Վազգէն եւ Հայկօ Գալիաբեաններուն:

Բովանդակալից ելոյթով, իր հեղինակած արժեքաւոր գիրքին մասին ելոյթ ունեցաւ բեմ հրաւիրուած Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեան, նկարագրելով մինչ այդ «անյայտ» արխիւներու յայտնաբերումը, ուսումնասիրութիւնը եւ փոխանցումը Ս.Դ.Հնչակեան Կուսակցութեան փառաւոր պատմութեան: Ան յայտնեց իր շնորհակալու-

ներով պարգեւատրելու արարողութիւնը: Զեւամբ Պետական Երեսփոխան Ընկ. Սեպուհ Գալիաբեանի եւ Ատենապետ Ընկ. Ալեքսան Քէօզկերեանի՝ գիրքի մեկենաս Ընկ. Վազգէն Գալիաբեանի եւ այս եզակի գիրքին հեղինակ Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեանի հպարտ կուրծքերուն ամրացուեցան Մայր Կուսակցութեան ոսկեայ զինանշանները...:

Այս անմոռանալի շնորհահանդէսը իր աւարտին հասաւ ֆրանսաբնակ Տարօն Արք. ձէրէճեանի «Պահպանիչ»ով, որմէ ետք ներկաները հրաւիրուեցան «Հարենիքի Ազատագրութեան Բանակին Համոզուած Զինուորները» գիրքին մակագրութեան, ձեռամբ հեղինակին, հայկական ջերմ հիւրասիրութեան մթնոլորտի մէջ...:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՇՆՈԱՋԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՅՈՐԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ ՆՈՒՐՈՒԱԾ ՆԵՐՍԵՍ Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ-ԲԱԼԱՅԵԱՆԻՆ

Երկուշաբթի, Նոյեմբեր 10, 2014ին երեկոյան ժամը 6:30ին Իրահանայ Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան նախաձեռնութեամբ, նոյն միութեան սրահում տեղի ունեցաւ մեծարման երեկոյ, նուիրուած Իրանահայ բանաստեղծ-երգիծագիր եւ հայ մամուլի երկար տարիների աշխատակից Ներսէս Տ. Մեսրոպեան-Բալայեանին, իր վերջերս լոյս տեսած «Կարօտը Հայի» բանաստեղծական ժողովածուի, ինչպէս նաեւ նրա ծննդեան տարեդարձի եւ գրական գործունէութեան 70 ամեակի առիթներով:

Երեկոյի հաղորդավարն էր անուանի ասմունքող՝ Նունէ Աւետիսեան ծրագրի ամբողջ ընթացքում արտասանեց յօբելեարի ստեղծագործութիւններից, արժանանալով ներկաների բուռն ծափահարութիւններին:

Բացման խօսքն ասաց Իրանահայ Միութեան պատասխանատու ղեկավարներից Թոմիկ Ալեքսանեանը, որն զնահատելով Ն. Տ. Մեսրոպեանի երկար տարիների ծառայութիւնները յանուն հայ մշակոյթի տարածման, ողջունեց սրահում ներկայ դուկտ. Զաւէն Ա. Քահանային, «Մասիս» շաբաթաթերթի անձնակազմին, Մ.Բ.Զ. Կուսակցութեան ղեկավար մի քանի դէմքերի եւ բոլոր ներկաներին:

Օրուան բանախօսն էր վաստակաւոր բանաստեղծ եւ լեզուաբան Գրիշ Դաւթեանը: Նա հանգամանօրէն անդրադարձաւ մեծարեալի քերթուածներին եւ համառօտ վերլուծումներ կատարելով նորանոր յաջողութիւններ մաղթեց եւ շնորհաւորեց «Կարօտը Հայի» գրքի լոյս ընծայումը:

Գեղարուեստական բաժնում շնորհալի մեներգիչներ Արմինէ Գալստեանը, Նելա Գասպարեանը եւ Ռաֆֆի Դաւթեանը Իրանահայ անուանի խմբավար, երգահան Ալէք Բազուկեանի ղեկավարութեամբ կատարեցին հինգ երգեր, որոնք ընդունուեցին երկարատեւ ծափահարութիւններով: Երգերին ընկերակցում էր տաղանդաւոր դաշնակահար՝ Յովիկ Ոսկանեանը: Նշելի է որ բոլոր երգերը Ալէք Բազուկեանի ստեղծագործութիւններից էին,

որոնք անուանի երգահանը յորինել էր Ներսէս Տ. Մեսրոպեանի քերթուածների վրայ:

Ողջոյնի խօսք ասաց «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագիր Տօքթ. Արշակ Գազանճեանը, որն յոբելեարին յանձնեց յուշատախտակ մը եւ մեծարեց նրա գրական աշխատանքները: Ողջոյնի ուղերձներով հանդէս եկան՝ Իրանահայ Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան նախագահ Սերժ Աղամեանը «Գրական Հաւաքի» պատասխանատու Հիլդա Աֆթանդիլեանը, յանձնելով հաւաքի կողմից յուշատախտակ: Ապա շնորհաւորանքի խօսքեր ասացին հիւրաբար քաղաքս գտնուող Թեհրանի Թեմի Պատգամաւորական ժողովի ինչպէս նաեւ Թեհրանի Չհարմահալ Միութեան երբեմնի նախագահ՝ ազգային-հասարակական գործիչ՝ Արշաւիր Քէշիշեանը, «Քաջ Նազար» հեռուստածրագրի վարիչ՝ Յովհաննէս Բալայեանը, Միութեան անկաններ Նեկտար Գատունին, Վարոս Բէգինեանը, Սմբատ Թիլիմեանը եւ ուրիշներ: Հաճելի անակնկալ էր բազում մրցանակների արժանացած Դէնիս Զեմիլին, որն իր նուագակցողների հետ մուտք գործեց սրահ եւ կատարեց երկու երգեր, նուիրուած Եղեռնի 100-ամեակին: Ներկաները յոտնկայս ծափահարեցին մեծ արուեստագետին:

Ապա շնորհակալական խօսքերով հանդէս եկաւ յոբելեար Ներսէս Տ. Մեսրոպեան-Բալայեանը եւ երախտագիտական ջերմ զգացումներով շնորհակալութիւն յայտնեց երեկոյի կազմակերպիչ Իրանահայ Միութեան գեղարուեստական բաժնի ղեկավարին եւ սոլիստներին, օրուան բանախօսին, ելոյթ ունեցողներին, հաղորդավարին եւ բոլոր ներկաներին:

Վերջում Դուկտ. Տ. Զաւէն Ա. Քահանայ. Արզումանեանը օրհնեց հեղինակի նոր գիրքը, ինչպէս նաեւ կարկանդակը եւ բարեմաղթանքներ կատարեց: Ապա ներկաները հիւրասիրուեցին Միութեան կողմից: Յոբելեանական հանդիսութիւնը ավարտուեց երեկոյան ժամը 9:30ին:

ԹՂԱԿԻՅ

ՅՈՅՍԻ ԿԱՍՈՒՐՁԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԾՆՈՂԱԶՈՒՐԿ ԵՒ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ ԿԱՐԻՔԱՒՈՐ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՅԵԱՆ ՏԱՊԱՆ: 2014 թուականին արդէն 15-րդ անգամ Լոս Անջելեսի Հայ-Ամերիկեան ծնողագուրկ եւ հաշմանդամ երեխաների բարեգործական հիմնադրամը անակնկալներ է պատրաստել հայ մանուկների համար:

Տարիներ շարունակ Ծննդեան հանդէսներին մասնակցել են 200,000-ից աւելի մանուկներ:

Այս տարի հանրապետութեան բոլոր մանկատներում, մի շարք մուր մանկապարտէզներում, որոնք վերանորոգուել են հիմնադրամի կողմից, կը կազմակերպուեն խաղեր եւ գուարճալի ծրագրեր, հեքիաթային ներկայացումներ, մուլտֆիլմերի ցուցադրումներ:

Մանկատների աւելի քան 800 երեխաների համար տօնական ընթրիքի սեղաններ կը բացուեն, որոնք կ'ուղեկցուեն երգ ու պարով, գուարճալիքներով:

Սուրբ Ծնունդի տօներին կը մասնակցեն 10 հազարից աւելի երեխայ եւ նրանց հարազատները:

Տօնակատարութիւնների սկիզբը կ'ազդարարուի այս տարուայ Դեկտեմբերի 27-ին Արամ Խաչատրեան համերգասրահում, որը միայն մէկ օրուայ ընթացքում 6000 երեխայի ուրախութեան վայր կը լինի:

Հիմնադրամը, որ ստեղծել է ղեկավարում է «Քաջ Նազար» թերթի խմբագիր Յովհաննէս Բալայեանը, իր երիտասարդ եւանդուն համախոհների հետ միասին, շատ լաւ գործերի հեղինակ է մայր հայրենիքում. բացի բազմազան միջոցառումներից, օգնութիւններից, հիմնադրամը սփիւռքահայերի օգնութեամբ հիմնական վերանորոգել է Շիրակի, Արարատի, Լոռու, Տավուշի,

Մար.ք էջ 19

Զմեյերայի
ԽՐԱԽՃԱՆՔ
ու
ՉՈՒԿԿԵՐՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ՝
ԿԼԵՆՏԷՅԼԻ ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻ

Ծարաթ, 6 Դեկտեմբեր 2014
 երեկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
 1060 N. Allen Ave. • Pasadena, CA 91104

Տոմսերու համար դիմել՝ (818) 913-9311
 ՄՈՒՏՔԻ ՆՈՒԷՐ՝ \$30.00

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
 SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

Massis Weekly

Volume 34, No. 43

Saturday, November 22, 2014

Ghazir Armenian Orphans Rug Goes on Display at White House Visitor Center

Ghazir Armenian Orphan Rug displayed at the White House Visitors Center

WASHINGTON, DC — Lawmakers and members of the Armenian American community gathered in Washington on Tuesday to mark the weeklong display of historic Armenian Orphan Rug, also known as the Ghazir Rug, calling it significant for a nation that helped support Armenians during some of their darkest chapters.

The Ghazir rug went on display at the White House Visitor Center after years of campaigning from Armenian American groups and legislators representing Armenian communities throughout the United States, including Southern California and the state's Central Valley.

The display is part of an exhibit at the White House Visitors Center entitled "Thank you to the United States: Three Gifts to Presidents in Gratitude for American Generosity Abroad" — showcasing the Ghazir rug, as well as the Sèvres vase, given to President Herbert Hoover in appreciation for

feeding children in post-World War I France, and the Flowering Branches in Lucite, given to President Barack Obama in recognition of American support of the people of Japan after the devastating earthquake and tsunami in 2010. These three gifts to American presidents will be on display so visitors to the White House and those wishing to see the artifacts can view them."

Rep. Adam Schiff, during a press conference, stated: "I want to thank President Obama and the White House team for working with me and with the community on this issue. It has been a long road from last year's 'no' to this year's 'yes.' This event and the display of the Armenian Orphan Rug itself is the culmination of more than a year of work by many people. Thousands of individual Americans have asked that the rug be shown to the public.

"The Ghazir Rug is not just a

Continued on page 4

SDHP Chairman Calls for Immediate Suspension of Peace Negotiation

Social Democrat Hunchakian Party Central Committee Chairman, Mr. Hagop Dikranian has condemned the downing of the Artsakh helicopter by Azerbaijan and insists the major incident in the conflict zone "is nothing more than an invitation to war."

The vivid incident on November 12, which resulted in 3 servicemen of Karabakh military being killed, was the first of its kind since the ceasefire agreement was reached between Azerbaijan and Armenian forces, and was strongly condemned by Russian and Western authorities as an act of aggression deemed to escalate tension along the Line of Contact between the Artsakh-Azerbaijan and Armenia-Azerbaijan border.

Mr. Dikranian asserts that after such provocations, "Yerevan should immediately suspend its participation in the peace negotiation process until such time as the Nagorno-Karabakh

SDHP Central Committee Chairman Hagop Dikranian

Republic becomes a full participant of the talks."

On behalf of the Hunchakian party, Dikranian also extended his deepest condolences to the families of the killed airmen and expressed hope that there would be fair retribution.

Prince Charles Visits Armenian Church in London, Condemns Destruction of Deir el-Zor Memorial

LONDON — His Royal Highness Prince Charles, Prince of Wales paid a historic visit to St. Yeghiche Armenian Apostolic Church in London for morning services on November 19.

The visit is said to be a part of His Royal Highness' emphasis on raising awareness of the recent persecution of Christians, including Armenians, in the Middle East, primarily Syria and Iraq. Prince Charles has already visited Syrian and Coptic Orthodox Churches as well.

He took part at a service where prayers were said for those suffering because of their faith.

During the service, there was a choral performance, which included a piece from the Armenian opera "Davit Bek" by Armen Tigranyan. His Grace Bishop Vahan Hovhannessian, Primate, Diocese of the Armenian Church of the United Kingdom and Ireland gave thanks during the services. Remarks were given by His Eminence Archbishop Avak Asadourian, Primate, Diocese of the Armenian Church in Iraq and also by His Excellency Dr. Armen Sarkissian, Ambassador of Armenia to the United Kingdom. At the conclusion of the program, His Royal Highness greeted the invitation only

Archbishop Avak Asadourian and Prince Charles

congregation and members of the choir.

Speaking during the service Prince Charles said: "It is literally heart-breaking to learn of the attacks on Christians and on the churches where they gather, such as the mindless, brutal destruction of the Armenian church in Deir-el-Zour earlier this year."

He went on to praise those who've suffered for standing up to

Continued on page 2

Armenian Genocide Victims to be Canonized on April 23, 2015

Bishops' Synod at the Mother See of Holy Etchmiadzin

ETCHMIADZIN — The ceremony of canonization of the Armenian Genocide victims will take place on April 23, 2015 at the Mother See of Holy Etchmiadzin. The decision was made at the Bishops' Synod convened at the Mother See of Holy Etchmiadzin November 11-13 under the presidency of His Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians; and His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia.

The Synod also adopted a statement, in which it called on the Christian world to join the prayer on the 100th commemoration of the Armenian Genocide.

Members of the Bishops' Synod

also called on the international community to continue the efforts towards international recognition and condemnation of the Armenian Genocide and reestablish the "just rights" of the Armenian people.

The Synod expressed concern over the ongoing conflicts in different parts of the world, namely Syria, Iraq and Ukraine, which result in numerous human losses and destructions.

The statement criticized the military actions incited by Azerbaijan at the border of Armenia and Nagorno Karabakh, the most recent demonstration of which was the downing of the Armenian helicopter.

Iran Plans to Construct Hydroelectric Power Plant in Armenia

Iranian Energy Minister Hamid Chitchian

TEHRAN — Iranian Energy Minister Hamid Chitchian announced that Tehran and Yerevan have finalized an agreement on the construction of a hydroelectric power plant in Armenia, Fars News Agency reports.

“The Memorandum of Understanding (MoU) for building a hydroelectric power plant in Armenia has been finalized and Iranian companies will start construction of the power plant soon,” Chitchian said in Tehran on Monday.

Earlier in 2014, Chitchian and Armenian counterpart Yervand Zakharian said in a joint statement that the two nations aim to enhance bilateral rela-

tions, mainly in the energy exchange sector.

During the meeting, Chitchian also said that the two nations have been cooperating over the past two decades in the field of energy.

Iran and Armenia have agreed to launch the third energy transfer line and to build two hydro-electric power plants on both sides of the Aras River.

Work on the projects is expected to commence soon, Zakharian said.

Zakharian claimed that once these projects come on stream, energy exchange between Iran and Armenia would increase by two or three times.

PACE Condemns Azerbaijan’s Use of Prisoner Transfer Treaty in ‘Safarov Case’

BRUSSELS — The Standing Committee of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) has condemned the use by Azerbaijan of a Council of Europe prisoner transfer treaty to justify the immediate release of an Azerbaijani soldier, convicted of murdering an Armenian soldier in Hungary in 2004, once he had returned to his home country.

In a resolution adopted during its meeting in Brussels, based on a report by Christopher Chope (United Kingdom, EC), the Standing Committee — which brings together around 60 leading members of PACE and acts in its name — said the use of Article 12 of the Convention on the Transfer of Sentenced Persons in the case of Ramil Safarov was “a violation of the principles of good faith in international relations and of the rule of law”.

Safarov was convicted in 2007 of murdering an Armenian fellow participant on a NATO training course in Hungary and was sentenced to life imprisonment without the possibility of release for 30 years. After serving eight years of his sentence in Hungary,

he was transferred to Azerbaijan under the Convention, which allows the transfer of foreign prisoners to their home countries for primarily humanitarian reasons.

Upon his arrival Safarov was welcomed as a national hero and granted an immediate pardon — long before the expiry of the minimum sentence set by the Hungarian court — and a retroactive promotion as well as other rewards, according to the resolution.

The Convention is “not designed to be used for the immediate release of prisoners upon return to their home country”, the parliamentarians pointed out.

“While recognising that States Parties, by virtue of Article 12 of the convention, have a sovereign right to grant pardons and amnesties to persons sentenced to a term of imprisonment, the Assembly recalls that the principles of good faith in international relations, recognised, inter alia, by the Vienna Convention on the Law of Treaties, and of the rule of law require that treaties be interpreted in line with their objects and purposes.”

Prince Charles Visits Armenian Church

Continued from page 1

adversity: “I greatly admire the courage and faith of your flock who are an example to us all of faith quite literally under such grotesque and barbarous assault.”

“It is an indescribable tragedy

that Christianity is now under such threat in the Middle East; an area where Christians have lived for 2,000 years, and across which Islam spread in 700AD, with people of different faiths living together peaceably for centuries.” He concluded.

St. Yeghiche Armenian Church

Italy wins 2014 Junior Eurovision Song Contest, Armenia Takes Third Place

Junior Eurovision 2014 top three teams

MALTA — Eleven-year-old Betty (Elizabeth Danielyan) representing Armenia finished third in Junior Eurovision 2014 that ended in Malta Saturday night in the victory of an Italian participant.

A combined vote by a professional panel of judges and European TV audiences gave the Armenian contestant a total of 144 points for her performance of an upbeat tune, “People of the Sun”.

Italy’s Vincenzo Cantiello won the contest with the song “Tu Primo Grande Amore” (“Your First Great Love”), followed by Bulgarian partici-

pants Krisia Todorova (singing), and Hasan and Ibrahim (on the piano). The 14-year-old singer from Sant’ Arpino scored a total of 159 points. The runners-ups had a score of 146 points.

Armenia received 12 points from Belarus, Bulgaria, Georgia, Ukraine, Russia and Malta.

Representatives of 16 European nations took part in the popular competition organized and held under the auspices of the European Broadcasting Union.

Armenia had won the contest in 2011 and hosted it the following year.

Russia to Provide Armenia with \$270 Million Loan for Repair of the Nuclear Power Plant

YEREVAN — Russia will provide Armenia with a loan of \$270 million for a major repair of the second unit of the Armenian nuclear power plant in Metsamor that will extend the service life of the facility from 2014 to 2018.

During a Wednesday session the Armenia government approved the proposal on signing a corresponding agreement with the Government of Russia. Finance Minister Gagik Khachatryan said under the agreement the Russian side will provide the loan for a period of 10 years at a rate of 3% per annum

with the first payment scheduled for January 15, 2019.

The Metsamor plant located some 30 kilometers west of Yerevan, was built in the 1970s but was closed following a devastating earthquake in 1988 that killed some 25,000 people and devastated much of northern Armenia.

The plant generates about 40 percent of Armenia’s electricity. Its longer-than-planned repairs in 2013, according to government officials, necessitated a 10-percent rise in electricity tariffs because of the accumulated debts to the distribution company.

is the largest of the Armenian Apostolic Churches in Great Britain. Lo-

cated in Cranley Gardens, Kensington, London, it was built in 1973.

From Genocide to the Getty House: Celebrating 100 years of Armenian-Americans in Los Angeles

LA Mayor Eric Garcetti, AGBU Western District Committee Chair Krikor Karageuzian and AGBU Western District Committee

LOS ANGELES -- On the evening of Thursday, November 6, 2014, the AGBU Asbeds Committee hosted a special reception at Getty House, the official residence of Mayor Eric Garcetti and First Lady Amy Wakeland, celebrating 100 years of Armenian-Americans in Los Angeles. The event, held under the auspices of the AGBU Western District Committee, was one of a series of endeavors planned by the Asbeds Committee to commemorate the upcoming centennial of the Armenian Genocide.

The evening began with a dinner reception featuring Armenian delicacies prepared by the Patina Group. Guests socialized and toured the beautiful grounds of the historic home, and later had the opportunity to personally meet and take a souvenir photograph with the Mayor.

The official program took place in the picturesque garden.

Master of Ceremonies Mr. Kurken Berksanlar welcomed the gathering of nearly one hundred guests, among them H.E. Archbishop Hovnan Derderian, Primate of the Western Diocese of the Armenian Apostolic Church, Los Angeles City Council member Paul Krekorian, city staffers, AGBU Western District Committee members, and AGBU Asbeds Committee members and supporters. He conveyed heartfelt thanks to the Mayor and First Lady for opening their home for the celebration and also thanked the organizing partners, the Getty Foundation and George Ignatius Foundation, for sponsoring the catering expenses. Mr. Berksanlar chronicled the remarkable journey of Armenian-Americans over the past one hundred years, from the killing fields of Eastern Anatolia and the searing Syrian desert, to a fruitful life in Los Angeles; from the first Genocide of the 20th century, to the Getty House, the home of our dynamic and visionary Mayor, as equal citizens of this great nation. We are here to celebrate life, human endurance, and being constructive members of society, of being fellow Angelenos, stated the MC, and concluded by thanking the United States and the City of Los Angeles for welcoming Armenians with open arms.

First Lady of Los Angeles Amy Wakeland thanked the guests for their presence, stating that when her husband was elected Mayor, they had resolved to turn the Getty House into the People's House, a place where

people of different backgrounds and walks of life can gather. She noted the various community events that are held regularly at their home, including special children's programs for the holidays, and thanked the AGBU Asbeds Committee for their support in ensuring the continuation of their holiday community services.

AGBU Western District Committeethanked the First Lady and Master of Ceremonies for their remarks. He stated that AGBU is the world's largest Armenian non-profit organization preserving the Armenian identity and heritage since 1906. The organization is especially active in Los Angeles, he said, home to the largest Armenian-American community and a place where our community has attained success and prominence in diverse arenas, from the sciences to the arts. We are proud of the City of Los Angeles and we are proud of the Armenian-American community which has achieved great success and positively impacted the City, said Dr. Yaghsejian. He expressed gratitude for all the opportunities the City of Los Angeles has to offer and thanked the Mayor for being a true friend of the Armenian people; for always having acknowledged the Armenian Genocide, and for transforming Los Angeles into a world-class city. With all of you here tonight, we will continue to be the vibrant and metropolitan city we are proud to call home, he concluded.

Dr. Yaghsejian subsequently invited AGBU Western District Committee Chair Mr. Krikor Karageuzian to join him in presenting the Mayor with a beautiful and symbolic memento by Armenian-American artist Michael Aram called "Noah's Ark on Mount Ararat."

Mr. Karageuzian thanked the Mayor and First lady for inviting the community into their home, and announced that he had a special gift to present. He stated that while in Armenia just a few days prior, he had visited the Armenian Genocide museum at Dzidzernagapert and brought back a newly published book sponsored by the AGBU Asbeds titled "The Armenian Genocide on the Front Pages of the Press." He presented the first copy of the book to Mayor Garcetti, who was deeply moved by the gesture.

Referring to himself as an Honorary Armenian, the Mayor conveyed how much it meant to him and his wife

Landmine Free Artsakh Awareness And Fundraising Campaign to Raise \$100,000

LOS ANGELES — Over 20 years have passed since the day that fighting stopped between Artsakh and Azerbaijan. However, until this day, Armenians, a quarter of them children, die, are mutilated and suffer from landmines, cluster bombs and unexploded ordnance.

Landmine Free Artsakh is a group of concerned Armenians that has taken it upon itself to help raise funds and awareness until every village in Artsakh has been cleared of this ever-present danger. These villages are in the Lachin, Hadrut and Martuni regions, where no international government grants and funds have been secured. Without private funding these minefields might never be cleared.

The group is raising funds for the HALO Trust which is the world's oldest and largest humanitarian landmine clearance organization and the only mine clearance operator in Artsakh.

This year alone there have been six incidents, including two deaths, caused by unexploded landmines and ordnances. Recently, on September 13th, 2014, 28 year-old Christina Zakarian, while out on a field, stepped on an anti-personnel blast mine and had to have her left leg amputated below the knee. Christina and her husband are migrant laborers from Armenia who recently moved to Agdam with their two small children to work for a local farmer. They had only been in Artsakh for a month when the accident happened.

In 2013, Landmine Free Artsakh raised \$11,000 for the HALO Trust and in October of 2013, the village of Norashenik with a population of 105 and 370 acres of land was completely cleared of 12 cluster bombs and 28 unexploded ordnance.

Later that year, through generous donations from US and Canadian Armenians, Landmine Free Artsakh and Armenia Fund raised \$35,000 for

to have the AGBU family at their home. "AGBU welcomed me early on with such warmth, so it feels like welcoming family to our home," he said. He expressed appreciation for the Noah's Ark memento, which he found so fitting to the evening's theme as Mt. Ararat symbolizes survival and thriving. "Together we have accomplished a lot for this community, whether establishing the Los Angeles-Yerevan Sister City program or revamping Little Armenia," he said, and thanked the Armenian-American community for

the clearance of a Karegah village minefield in the Lachin region. Clearance began in August and so far 11 anti personnel landmines have been found and destroyed. It has been estimated that the clearance will be completed at the end of 2014.

SONY DSCThe next project for Landmine Free Artsakh is to raise \$100,000 for the clearance of the village of Govshatly in the Northern Hadrut region. The road to the edge of the village is mined, as is one of the upper fields adjoining the road. When the minefield is cleared, 709 people from three villages will be able to travel safely and 43 acres of land will be returned to the people of Govshatly for farming.

In order to raise awareness and funds to prevent such accidents, the Landmine Free Artsakh Committee has organized the following events in the Los Angeles area and is urging the community to attend and to contribute. Gala Danilova, who is the speaker at these events, is an Armenian living in Stepanakert and has worked for the HALO Trust for 12 years. She currently is the Head of Finance for HALO in Artsakh.

Upcoming Events:

Wednesday November 19, 2014 at 6 PM, Presentation by Gala Danilova at UCLA Haines Hall, Room A25, part of The UCLA ASA Artsakh Awareness Week

Thursday November 20, 2014 at 12:30 PM, Presentation by Gala Danilova organized by Dr. Levon Marashlian in Glendale Community College, Room LB 220

Sunday November 23, 2014 at 4 PM, Presentation by Gala Danilova, sponsored by the Ararat-Eskijian Museum, Sheen Chapel, 15105 Mission Hills Road, Mission Hills, CA

For more information please visit LandmineFreeArtsakh.com or email LandMineFreeArtsakh@gmail.com.

being a strength in the city, stating, "we couldn't be the city we are without this community." Mayor Garcetti affirmed that he and the City of Los Angeles will keep their ties with Armenia and the Diaspora strong, and concluded by inviting the guests to come back to the People's House. In conclusion, the Mayor presented Dr. Yaghsejian and Committee members with a congratulatory certificate from the city, noting proudly that for many years now, the certificates are made by Armenian-American hands.

All Armenian Caucus Members Re-elected to Congress

WASHINGTON, DC – Following the 2014 midterm election, all Members of the Congressional Caucus on Armenian Issues who sought reelection to their house seat won reelection, reported the Armenian Assembly of America (Assembly). The overwhelming success rate of pro-Armenia candidates in the U.S. House of Representatives is the highest ever recorded.

“We congratulate all of our friends in Congress on their successful reelection,” stated Assembly Executive Director Bryan Ardouny. “The challenges we face in the next Congress will require us to redouble our efforts and strengthen the focus of the Armenian Caucus, especially as we begin to mark the 100th anniversary of the Armenian Genocide, seek additional steps to protect our allies Armenia and Nagorno Karabakh from foreign aggression, and work to deepen the US-Armenia relationship,” Ardouny said.

One race involving a prominent member of the Armenian Caucus has not yet been decided, but the incum-

bent currently leads and is expected to win reelection according to democratic pollsters.

It should be noted that although pro-Armenia candidates were resoundingly successful at the ballot box this cycle, Armenian Americans will lose 20 Armenian Caucus members due to retirement, resignation, primary defeat, or because they sought other office. Thus, at the beginning of the next Congress, the Armenian Caucus will start with 93 Members of Congress.

Aram Arkun Appointed Tekeyan Cultural Association's Executive Director

WATERTOWN, MA.- TCA Central Board of Directors recently appointed Aram Arkun as Executive Director of the Association, headquartered in Watertown, MA.

With this appointment the Association fills the vacancy of the post of Executive Director at TCA Central office in Watertown..

Aram Arkun, a respected scholar, among many other higher education diplomas, has Master of Arts degree in International Relations from University of Pennsylvania. He has been editor-in-chief of Ararat quarterly, Assistant Director of Krikor and Clara Zohrab Information Center, Armenian Diocese; Adj. Asst. Professor of New York University and other posts. Beside English, Arkun speaks, Armenian (classical and modern), French, Turkish (Ottoman and modern), some Persian, Russian, German and Arabic.

“We are glad and fortunate to be able to appoint such a talent to fill our vacant post of Executive Director in Watertown and we are looking forward to work with Mr. Arkun to fulfill and advance our cultural and educational programs in the United States, Canada and Armenia,” said Dr. Haroutiun Arzoumanian, president of TCA Central Board of Directors.

Arkun himself also expressed his happiness at his new position. “The

Aram Arkun

work the Tekeyan Cultural Association carries out in the promotion of Armenian culture is significant. Organizations like Tekeyan are especially necessary in the Diaspora to provide a gathering place and forum for writers, readers, and all those interested in Armenian creative expression. I hope to be able to help the organization expand its cultural activities and to continue its fine tradition of supporting Armenian schools. I also am very happy to be able to contribute to the Armenian Mirror-Spectator,” he said. “I look forward to working with Tekeyan members and others in the Armenian community, and hearing their ideas about future activities”.

Meridian School to Host Elegant Gatsby-Themed Banquet

SHERMAN OAKS, CA -- C & E Meridian Armenian Evangelical School's Parent-Teacher Organization (PTO) is pleased to announce its annual holiday dinner-dance, *Gatsby Gala*, which will be held on December 5, 2014 at 7:30 pm at the De Luxe Banquet Hall in Burbank, CA.

The PTO is planning an exquisite evening filled with live entertainment, dancing, and food all set against the backdrop of an exciting 1920's-30's Gatsby theme. The glamorous evening will feature a holiday raffle and red carpet photo opportunities. The banquet is an annual event, one that the parents, teachers, staff, and friends of Meridian School anxiously await and immensely enjoy. It is also a critical fundraiser for the PTO as it presents its proceeds to the small, nurturing, and close-knit institution.

In an effort to build the school's alumni network, the PTO also welcomes back its alumni this year at a special discounted rate for the evening and is happy to accommodate class tables by graduation years, upon request.

In the heart of Sherman Oaks, on Riverside Drive, lies the gem that is C & E Meridian Armenian Evangelical School. Its core principles are based on a Christian foundation, a sense of community, and strong family values. For over 30 years, Meridian has provided a high standard of education and values that have equipped its students with the skills and integrity to continue through life as upstanding citizens, Armenians, and Christians.

For more information and tickets, please contact the Meridian School office at (818) 907-8149.

Ghazir Armenian Orphans Rug Goes on Display

Continued from page 1

carpet; it is a tangible connection to the first genocide of the Twentieth Century – a silent, beautiful rebuttal to those who deny the murder of 1.5 million men, woman and children in a campaign of mass murder, forced marches, rape and looting that befell the Armenian people from 1915-23. As the world prepares to commemorate the centennial of the genocide, the Ghazir Rug brings to life the shattered families and the mass inhumanity that was visited upon the Armenian people. And I hope that it can serve to educate a new generation of Americans about one of the great tragedies of history and leads to a redoubling of efforts in 2015 to finally and forever, honor the genocide of the Armenians without equivocation. One hundred years is a long time to wait and the Armenian people should not have to wait any longer.

“History is replete with tragedy and barbarism, but it is also filled with stories of humanity, courage and faith. The Ghazir Rug embodies all of these and stands as a potent symbol of triumph against evil, our solidarity with the victims of persecution everywhere, and our special bond with the Armenian people.”

The rug, which has been stored in the White House collection for decades with few public appearances, was woven by orphans of the Armenian genocide and given to President Coolidge in 1925 as a token of gratitude for American relief efforts. It measures 11' 7" x 18' 5" and is comprised of 4,404,206 individual knots. It took Armenian girls in the Ghazir Orphanage of Near East Relief 10 months to weave. The rug was delivered to President Coolidge on December 4, 1925, in time for Christmas, with a label on the back of the rug, which reads “IN GOLDEN RULE GRATITUDE TO PRESIDENT COOLIDGE.”

The controversy surrounding the Armenian orphan rug erupted in October, 2013, when the Rug failed to be lend out for an exhibition at the Smithsonian Institute, organized in cooperation with the Armenian Cultural Foundation and the Armenian

Rugs Society. In November, 2013, a bipartisan group of over 30 U.S. Representatives, led by Representatives Adam Schiff (D-CA) and David Valadao (R-CA), called on the White House to reverse its decision. Senator Ed Markey (D-MA) and Representatives Brad Sherman (D-CA) and Nikki Tsongas (D-MA) also sent personal letters urging the White House to take action.

“IN GOLDEN RULE GRATITUDE TO PRESIDENT COOLIDGE”

For lawmakers representing Armenian American communities, the display of the Ghazir rug is a step toward eventual official recognition of the genocide by the United States. Past attempts by lawmakers to pass a resolution recognizing the genocide have stalled.

“For the last 10 years, the Armenian American community has fought to get this rug released and displayed to the public,” said Rep. Judy Chu (D-Pasadena). “This is only a first step. This story reinforces why Congress must pass a resolution to recognize the Armenian genocide.”

Members of the Armenian American community said that the rug is a tribute not only to their community's resilience but also to the generosity of the American government, which funded major relief efforts as the Ottoman Empire dissolved during World War I.

Armenian-American researcher Missak Kelechian visited the site in Ghazir, Lebanon, where orphaned Armenian girls lived in a American-sponsored orphanage, working for 10 months to create the rug as a tribute to the United States.

“The refusal to display the rug is a denial of one of the most beautiful chapters of American history,” he said.

Office Space for Lease

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104

Գրասենյակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով

հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

ԻՆՉՈ՞Ւ ՈՒՋԵՑԻ ԳՐԵԼ ԻՄ ԱՐՄԱՏՆԵՐՈՒՄ ՊԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Խմբագրական Ծանոթութիւն
Կիրակի, Հոկտեմբեր 19, 2014ին Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց-Առաքելական Եկեղեցւոյ մէջ Փաստօրէն, տեղի ունեցաւ Հաննոյ Հերոսամարտի 94րդ տարեդարձի հանդիսութիւն: Օրուան գլխաւոր բանախօսն էր Արաբի Գօփուշեան-Թաթուլեան, որուն ելոյթը կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն, իր շահեկանութեան համար:

ԱՐԱՔՄԻ ԳՕՓՈՒՇԵԱՆ-ԹԱԹՈՒԼԵԱՆ

Կիրակիից Հաճըն քաղաքը կը գտնուի, Կրիստոսիչէն չափելով երկայնութեան 36 եւ լայնութեան 38 աստիճաններու միացած կէտը:

Հաճըն քաղաքը ունէր 30-35 հազար բնակիչ եւ վարչականօրէն Ատանայի Կոստակալութեան Գազան Սանճաղըրի կարեւոր քաղաքներէն մին էր:

Լեռնային Կիրիկիայի հայաբնակ բնակավայրն էր, շրջապատուած Տաւրոսեան լեռներով:

Հաճըն քաղաքը ունէր 9 դպրոց, 1 Ամերիկեան Գոլէճ, 3 եկեղեցիներ, 3 վանքեր եւ 12 ջրղացք:

ԺԱ. դարէն սկսեալ եւ մասնաւորաբար Կիրիկիոյ հայկական թագաւորութեան անկումէն ետք 1375 թուին, հոն բնակող հայութիւնը սորվեցաւ շէնցնել ու զարգացնել Եւրոպայի հետ իր յարաբերութիւնները աւելի մշակել եւ մասնաւորաբար Հաճըն քաղաքը դարձնել մշակութի եւ լուսաւորութեան կեդրոն:

Հայերու Կիրիկիա մուտքով, նոր կեանք, նոր ասպարէզներ բացուեցան հայուն առաջ եւ մասնաւորաբար Միջերկրական Մովու գրաւչութիւնը որ միեւնոյն ատեն պատճառ դարձաւ առեւտուրի աշխուժացման, ծովու վրայով, եւ մասնաւոր շփման մէջ մտնելով խաչակիրներու հետ տեղի ունեցաւ միջամուսնութիւններ: Այս ձեւով հայ

ազգը սկսաւ աւելի թարմանալ ու երիտասարդանալ:

Այս շրջանները եղած են թատերաբեմ այլեւայլ արշաւանքներու: Հռոմայեցիները լետոյ բերզանդական կայսրութիւնը, մինչեւ 1080 թուական:

Հայաստանի Անի մայրաքաղաքէն Ռուբէն իշխան կը գրաւէ Վահկայէն քիչ մը դէպի հիւսիս գտնուող Կէօքիւմզէ գիւղը եւ հոն է որ կը հիմնուի Կիրիկիան իշխանութեան օրրանը:

Ռուբէն իշխանի որդին Կոստանդին Ա.ի կողմէ Վահկան կը գրաւէ յոյներու ձեռքէն 1097ին, եւ անիկա կը դառնայ Ռուբինեան իշխանութեան մայրաքաղաքը 2:

Սոյն ուսումնասիրութիւնները կատարելով բաւական չափով օգտուած եմ Հաճնոյ ընդհանուր պատմութեան գիրքէն: (Երկասիրութիւն Յ.Պ. Պօղոսեան PHD), եւ սոյն գրքի հեղինակին կողքին գրքի քննութեան յանձնախումբին կողմ է վաւերացուած է այս գրքի կատարեալ անաչառութեան եւ աննախպաշար ոգին:

Պատմութեան յանձնախումբի քննիչ մարմիններէն անձնապէս ունեցած եմ ծանօթ անձնաւորութիւններ, որոնց հետ ընտանեկան սեղմ շրջանակի մէջ եղած եմ: Մասնաւորաբար Գէորգ-Պարոյր-Գուշեանին, Արման Յ. Կիզիրեանի եւ ուրիշներ:

Ծնողներս եղած են Հաճընցիներ, հայրս Շիւքրի Էմմանուէլ Գօփուշեան, ծնած Կիրիկիոյ Հաճը-

նի մէջ, մայրս՝ էլիզ Շիրտմեան հաճընցի ծնողներ ունեցած է, բայց ծնած է Թուրքիոյ Ատանա քաղաքը: Հայրս ու մայրս ամուսնացած են Լիբանանի Պէյրութ քաղաքին մէջ:

Հայրս 1915ին, 8 տարեկան հասակին, աքսորուած է իր ծնողքին հետ դէպի Տէր էլ Զօրի անապատները, հրաշքով մը ազատուելէն ետք, եւ 18 տարիներ Տէր էլ Զօրի անապատները թափառելէ ետք, բախտով մը գտնուած է եւ եկած հաստատուած է Պէյրութ քաղաքը: Մայրս աքսոր տեսած չէ, սակայն որք եղած է Ատանայի մէջ, տարած են գինք Յունաստան, եւ Կորնթոս քաղաքին մէջ ուրիշ հայ որբերու հետ մնացած է Կորնթոսի որբանոցը:

Ես ծնած եմ Պէյրութ քաղաքը (Լիբանան), ծնողքիս 6 զաւակներուն չորրորդն եմ: Ապրած եմ ծնողքիս հետ, Պէյրութի «Նոր Հաճըն» թաղամասին մէջ, յաճախած եմ Նոր հաճընի Սահակ-Մեսրոպ դպրոցը եւ Սուրբ Գէորգ եկեղեցին:

Կիրիկիոյ ջարդերէն մագապուրծ ազատած հաճընցիներ, միատեղ քաղով կը շինեն ու կը վերաշինեն Պէյրութի թաղամասերէն մին, յիշել եւ յիշատակելու իրենց ցեղակիցները, որ իննամսեայ դիմադրութենէ ետք կը ջարդուին թուրք բարբարոսներու ձեռքով, որոնք հրոյ ճառակ դարձուցին Հաճըն քաղաքն ու Հաճընցիները 1919, Հոկտեմբեր 19ին, մոխրացնելով ու հիմնադրութեան թաղելով ողջ հաճընցիները:

Մեր տան մէջ կը խօսուէր Հաճնոյ բարբառը, մեր դրացիները բոլորը հաճընցիներ էին: Հաճնոյ կենցաղին ընկերական, տնտեսական, դպրոցական աւանդութիւններուն եւ սովորութիւններուն քաջածանօթ էին: Հաճնոյ հայրենակցական միութեան «Երիտասարդացի» խումբին կը պատկանէի եւ

իրենց պաշտօնական քարտուղարն էի տարիներով: Երբ 1969ին Ամերիկա մեկնեցայ, ամուսնացայ հաճընցիի զաւակ Միսաք-Թաթուլեանի հետ:

Ամուսնոյս մայրը, Ակիւլինէ-Խանճեան-Տրդատեան, միակ վերապրող հայուհին էր, որ Հաճնոյ իննամսեայ պատերազմէն ազատուած էր, գէնքը ձեռին, կուռելով, թափառելով լեռներ ու ձորեր, կը հասնի Ատանա քաղաքը Կիրիկիոյ Հաճըն քաղաքի հրկիզումի ընթացքին: Երբ հիւանդանոցին մէջ կը դարմանէր վիրաւորուած գինուորներ, Թուրքիին կապարը կու գայ ծակել իր կողը: 60 տարիներ մինչեւ իր մահուան օրը այդ կապարը կը մնայ կողին մէջ: Մահուան օրը, մեռելատան մէջ իր կողին հանեցին կապարը, եւ այժմ այդ կապարը կը գտնուի Հայաստանի «Նոր Հաճըն» քաղաքի յուշարձան-թանգարանին մէջ:

1958ին, աշխարհասփիւռ հաճընցիներու ինդրանքով Հայաստանի մէջ Արծնի-Կիրճի եւ Արզնի-Շամիրամ ջրանցքի հարեւանութեամբ, կը ստանայ իր նոր անունը, Նոր Հաճըն, իսկ 1973 թուականին, Ռաֆայէլ Իսրայէլեանի նախագծով կը կանգնեցուի Հաճընի հերոսամարտի նահատակներու յիշատակը յաւերժացնող յուշարձան-կոթողը:

1915-1919 ջարդէն, աքսորէն վերապրող հաճընցիներ կու գան եւ ասպնջականութիւն կը գտնեն հիւրընկալ արաբական երկիրներու մէջ: Կիրիկիոյ հաճընցիները կը հաստատուին մեծ թիւով Սուրիա, Դամասկոս, Հալէպ, Ռայպֆ, Համա, Հոմա քաղաքները, Լիբանան, Իրաք, Եգիպտոս, ապա, Միացեալ Նահանգներ, մասնաւորաբար Գալիֆորնիա, Նիւ Եորք, Ֆրանսա եւ Արժանթին:

Հաճընցիները որ երկրին մէջ

Շաք.ը էջ 18

a loan approval algorithm is a terrible listener.

We're Umpqua Bank, and we're dedicated to understanding the one-of-a-kind way you run your commercial business—then pinpointing how to help you succeed and grow, backed by 60 years of experience and \$22 billion in assets. It's people before programs. Nuance before number crunching.

And it all starts by hearing from you.

Concetta Smarius
GLENDALE - 818-844-2561

Avo Markarian
GLENDALE - 818-844-2558

Jerry Papazyan
ENCINO - 747-233-3502

Gary Ketenchian
ENCINO - 747-233-3503

Find your nearest location at umpquabank.com

1-866-4-UMPQUA (1-866-486-7782) umpquabank.com
Member FDIC Equal Housing Lender SBA Preferred Lender

ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՅԱԳՆԸ՝ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԶԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԶԻՒՐ

Հոկտեմբերի 15-ին Մանկավարժական պետական համալսարանի բանասիրական բաժանմունքում արդեն աւանդույթ դարձած գրական հանդիպումների շրջանակում հիւրընկալուել էր բեյրութահայ, այժմ ամերիկացի արձակագիր, թարգմանիչ Սարգիս Վասագան՝ իր կնոջ՝ Տիկ. Հայկուհու եւ դստեր՝ Հուրիի հետ:

Բացման խօսքով հանդես եկաւ բանասիրական բաժանմունքի դեկան պրոֆ. Եուրի Դաւթեանը: Նա ապագայ ուսուցիչներին յորդորեց լծուել արեւմտահայ լեզուի պահպանման գործին, քանի որ այսօր, ցաւօք, վտանգուած է այդ լեզուի ճակատագիրը, իսկ այդ լեզունով հզօր գրականութիւն է ստեղծուել:

Սարգիս Վասագան արուեստագետ-գրողին ներկայացրեց Հայ նոր եւ նորագոյն գրականութեան եւ նրա դասական դման մեթոդիկայի նման վարիչ, «Սփիւռք» գիտատնտեսական կենտրոնի տնօրէն պրոֆ. Սուրէն Դանիէլեանը: Սարգիս Վասագանը Բէյրութի «Գրական շրջանակի» առաջատար դէմքերից է, ով ապրել ու ստեղծագործել է լիբանանահայ գրական յորձանուտում, դարձել նրա բոհեմի անդամներից մէկը: 1987 թ. տեղափոխուել է ԱՄՆ, սակայն, շարունակել է աշխոյժ ստեղծագործական կեանքը: Տասնամեակներ առաջ լոյս ընծայուած նրա անյաւակնոտ թրուացող «Արմատներ» խորագիրը կրող պատմուածքների երեւանեան ժողովածուն բացառապէս էր արձակագրի ստեղծագործական համակարգում առանցքային դարձած տաղանակի թեման: 1982 թ. լոյս է տեսել «Նախնային մորմոք» հոգեբանական դրաման, որը արժանացել է Թէքէեան մշակութային միութեան առաջին մրցանակի: Սարգիս Վասագանը այս ստեղծագործութեամբ իմաստաւորում է հայ ժողովրդին պատուհասած ողբերգութիւնը:

Ս. Դանիէլեանը խօսեց նաեւ Սարգիս Վասագան-Արմէն Լիւբէն ստեղծագործական աւելուածութիւնների, ֆրանսագիր Շահան Շահնուրի հանդէպ Ս. Վասագանի հիացական վերաբերմունքի մասին: Նա է կազմել, թարգմանել եւ հրատարակել Արմէն Լիւբէնի «Շուրջ ոչինչ» ֆրանսերէն բանաստեղծութիւնների ամբողջական ժողովածուն: Գրականագէտը այս քայլը համարեց մեծագոյն իրադարձութիւն հայ գրական կեանքում, քանի որ այն վերադարձրեց բանաստեղծին «հայկական» միջավայր:

Պրոֆ. Դանիէլեանը Սարգիս Վասագանի մեծագոյն ծառայութիւնը

նկատեց նաեւ «Արշիլ Գորկի» վէպի առկայութիւնը հայ գրական անդատանում արձանագրելով, որ կենսագրական վէպը մեր գեղարուեստական մտածողութեան մէջ հագուադէպ հանդիպող երեւոյթ է: Այս առումով յիշատակելի է Պարոյր Սեւակի «Անլուելի զանգակատուն» պոէմը՝ նուիրուած Կոմիտասին:

Մագիստրատուրայի առաջին լսարանի ուսանող Արմէն Սարգսեանը խօսեց «Արշիլ Գորկի» վէպի մասին՝ շեշտելով նաեւ հեղինակի իւրաքանչիւր մտածողութիւնը՝ «Գրողը չափաւոր աւանդապաշտ է, չափաւոր նորարար, չափազանց տաղանդաւոր»: Արմէն Սարգսեանը վէպի յաջողութեան բանալին համարեց շեշտուած հայկականութիւնը:

Նշանաւոր արձակագիրը իր ելոյթում շնորհակալութիւն յայտնեց միջոցաւան կազմակերպիչներին, հանդիպմանը ներկայ պրոֆեսորադասախօսական կազմին, ինչպէս նաեւ ուսանողութեանը ջերմ ընդունելութեան համար: Նախ, խօսեց Սփիւռքում գրողի դիմագրուած մարտահրաւէրներին, գրականութիւնը պահելու դժուարին առաքելութեան մասին: Նա նաեւ ներկայացրեց Արշիլ Գորկու կերպարը գեղարուեստորէն բացառապէս տելու իր շարժառիթները: Վէպի միջոցով արձակագիրը ցանկացել է ցոյց տալ, որ հայը այլեւս աղքատ, անօթի գաղթականը չէ, այլ յանձին Արշիլ Գորկու՝ նա նախ եւ առաջ համաշխարհային մշակույթը իր յետեւից տանող արուեստագէտն է, «Վերացական արտայայտչականութիւն» (աբստրակտ էքսպրեսիոնիզմ) դպրոցի հիմնադիրը, ամերիկեան արդի նկարչութեան ուսուցիչը:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ հայ հին եւ միջնադարեան գրականութեան ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ալիսա Դոլուխանեանը, ով շնորհակալութիւն յայտնեց Սարգիս Վասագանին Արշիլ Գորկու կերպարին անդրադառնալու համար: Նա արձանագրեց նաեւ, որ այսօր աշխարհում յայտնի է Արշիլ Գորկու հայկական ծագումը եւ այս գործում մեծ է նաեւ Սարգիս Վասագանի ներդրումը:

Այնուհետեւ Ս. Վասագանին, նրա ընտանիքին եւ միջոցաւան կազմակերպիչներին ընդունեց Համալսարանի ռեկտոր՝ պրոֆ. Ռուբէն Միրզախանեանը:

ԶԱՆԳԻՊՈՒՄ ԶՄ ՎԼՈՐ ՍՐԱՅՈՒՄ

Հանդիպման հիւրն էր Սարգիս Վասագանը, Հոկտեմբերի 15-ին ՀԳՄ Կլոր սրահում տեղի ունեցաւ հանդիպում Սարգիս Վասագանի

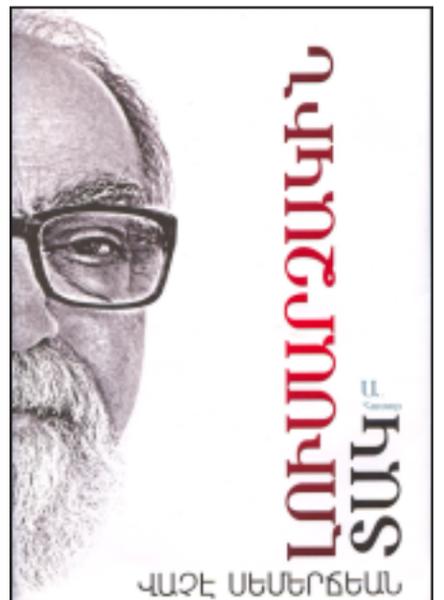
ՄՍՍՅՈՒՄԾ ԶՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՆՆԵՐ ՎԱՉԷ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆ «ԼՈՒՍԱՐՁԱԿԻՆ ՏԱԿ» Ա. ԶԱՏՈՐ ԵՒ Բ. ԶԱՏՈՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Վաչէ Սեմերճեանի «ԼՈՒՍԱՐՁԱԿԻՆ ՏԱԿ» պատկառելի երկհատորները, լոյս ընծայուած 2014 -ին, Կլենտէյլ:

Առաջինը 680 էջերէ, իսկ երկրորդը՝ 613 էջերէ բաղկացած զոյգ հատորներու հասարակած վերնագիրը, իր լուսարձակին տակ կ'առնէ «ԱՆԺԱՄԱՆՅԵԼԻ ԴԱՏԸ ԱՅՍՕՐ» եւ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԴԵՊԻ ԵՐՐՈՐԴ ԶԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» երկու ենթախորագիրներ, որոնք ի սկզբանէ, ընթերցողը կ'ուղղեն դեպի այն նիւթերը, որոնք հեղինակին կողմէ տարիներու ընթացքին ուսումնասիրուած ու լոյս ընծայուած են՝ «ՆՈՐ ՕՐ» եւօրեայի եւ այլ գաղթօճախներու հայտաւ թերթերու մէջ, 1980-1993 տարիներուն: Այդ նիւթերը լուսարձակի տակ կ'առնեն հարցեր ինչպիսին են՝ պատմութեան հարցերը, «Թուրքիան եւ Մեր Մտմտութիւնը», «Հայաստանի Առօրեան», «Սփիւռքահայ Առօրեան» «Անժամանցելի Մեր Դատը Այսօր», «Խորհրդային Հայաստանի Վերջին Հնգամեակը» եւ Արցախեան Տագնապը»:

Բ. հատորը կ'ընդգրկէ Սեմերճեանի՝ Նոր Օրէն ներս խմբագրապետութեան շրջանը, 2001 թուականէն սկսեալ, որ անոր աւարտը 2006-ին: «ԼՈՒՍԱՐՁԱԿԻՆ ՏԱԿ» պատկառելի երկրորդ հատորը կը հրամցնէ իր խմբագրականները, որոնք ընդհանրապէս կը ծանրանան Սփիւռքահայ Կրթական Ճիգի, Յեղափոխութեան մնայուն Մորմոքի, Սփիւռքահայ Մտահոգութիւններու, Հայ Մամուլի, Հայ Եկեղեցական Մնայուն Տագնապի, Հայ Դատի

(ԱՄՆ) հետ: ՀԳՄ քարտուղար Պետրոս Դեմիրճեանը, ներկայացնելով բազմաթիւ գործերի, պատմուածքների ժողովածուների, թատերգութիւնների, թարգմանութիւնների հեղինակ Սարգիս Վասագանին, յատկապէս արժեւորեց նրա՝ ֆրանսերէնից հայերէն՝ Շահան Շահնուրի (Արմէն Լիւբէնի) բանաստեղծութիւնների ժողովածուի թարգմանութիւնը: Անդրադառնալով Ս. Վասագանի ստեղծագործութեանը, նա նշեց՝ որ դրանցում առկայ է եւ հասարակական կեանքը՝ իր բազմազան դրսեւորումներով՝ լոյսով ու ստուերով, չարի ու բարու պայքարով, եւ ազգային խնդիրներին թնջուկը, որ ամէն մի հայի փորձութեան քարն է յատկապէս Սփիւռքում: Գտնուած պատկերներով, սիւսեներով ու կերպարներով հեղինակը ցոյց է տալիս այն բոլոր դժուարութիւնները, որ ապրում է այսօրուայ հայը Սփիւռքում», - ասաց բանախօսը: Պ. Դեմիրճեանի հաւաստմամբ՝ նա չի վախենում սուր հարցադրումներից, ուզում է, որ իր ցաւը, որ նաեւ ազգի ցաւն է, լինի իւրաքանչիւրի ցաւը: Նրա բնորոշմամբ՝ գրողի ստեղծագործութիւնը սեփական արմատներին վերադառնալու, աւանդական ազգային հիմքը գտնելու եւ վերապրելու իր մէջ վերստեղծելու ճիգ է, ինչպէս նաեւ ցոյց է տալիս, թէ ինչ կայ կեանքի կեղեւի տակ: Բանաստեղծ Արեւշատ Աւագանը, անդրադառնալով Ս. Վասագանի պատմամիջոցաւանական առանձնապատկերութիւններին, փաստեց, որ արեւմ-

Անհարթ Ուղիի եւ Թուրքիոյ, Հայաստան -Արցախ Կովկասեան Հանգոյցի եւ Պատմութեան Ուղիներով նիւթերու վրայ:

Վաչէ Սեմերճեանի «ԼՈՒՍԱՐՁԱԿԻՆ ՏԱԿ» պատկառելի երկհատորներու նախաբան գրութեամբ հանդէս կու գայ գրականագիտուհի Լիլիթ Քէհէեան եւ շնորհակալական խօսքով՝ Վաչէ Սեմերճեան: Երկրորդ հատորին նախաբանը ստորագրած է Երուանդ Գոչուհեան, իսկ հեղինակը ունի լուսաբանողական մը...:

Ներկայ հրատարակութիւնը, հեղինակը կը նուիրէ իր Տիկնոջ՝ Սօսիին եւ զաւակներուն՝ Հուրիին, Սալբիին եւ Շողակին:

Խղճմտանքով աշխատցուած հրատարակութիւն մը արդարեւ, որուն համար պիտի արժէր ջերմօրէն շնորհակալուել Վաչէ Սեմերճեանը:

տահայերէնի հարուստ, լեզուական ճոխ, տաղանդաւոր գրողների կողմից յղուած լեզուամտածողութիւնը մէկ այլ որակով արտայայտուած է Սիրիայի, Լիբանանի մեր լաւագոյն գրողների, այդ թւում նաեւ Սարգիս Վասագանի ստեղծագործութիւններում: Ապա գնահատեց հեղինակի վերջին գիրքը՝ նուիրուած Արշիլ Գորկու, որտեղ գրողը կարողացել է գեղանկարչի, արուեստագէտի խորաթափանցութեամբ ներկայացնել ոչ միայն տաղանդաւոր գեղանկարչին, այլեւ նրա դժուարին կեանքը: Հրատարակիչ, գրականագէտ Արամ Սեփեթճեանը նշեց, որ կէս դար տեւող իրենց բարեկամութեան ընթացքում ինքը եւ Սարգիս Վասագանը եղել են գրչեղբայրներ, գաղափարակիցներ, նոյն հաւատքի մարդիկ: Ապա ներկայացրեց գրչեղբոր գրական գործունէութիւնը՝ սկսած պէյրութեան «Լիբանանի գրական շրջանակ» խմբի գրական հանդիպումներից, մինչեւ «Շիրակ» ամսագրից: Ելոյթ ունեցան նաեւ Ալիս Յովհաննիսեանը, Երուանդ Պետրոսեանը: Հանդիպման վերջում Սարգիս Վասագանը ցանկութիւն յայտնեց, որ Սփիւռքահայաստան կապերը չլինեն պարզապէս նախադասութիւններ, այլ մշակութային կապեր հաստատելով գործնական բնոյթ կրեն: «Մէկ ժողովուրդ մէկ մշակույթ» սքանչելի լոզունգ է, բայց չենք իրագործում երկուստեք: Կարելուութիւնը չենք գտնում գրականութեան միասնականութեան» - ընդգծեց նա:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՍՓԻՌԵԱՅԱՅ ԳՐՈՂ ԳՐԻԳՈՐ ՊԸԼՏԵԱՆԻ ՅԵՏ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ ՎԱՐՆԵՑ՝ ԱՆՈՅՇԹՐՎԱՆՑ

«Ապագան տեսնելը գրողի մը համար հեռանկար մը չէ, գրող մը իր ժամանակը, անցեալը կը տեսնէ, անով կ'աշխատի, ապագան ժամանակ մըն է, որ գոյութիւն չունի: Եւ ուրեմն, ապագային մէջ դէպքեր չեն եղած, դէպքեր կրնան ըլլալ, ուստի մըն է ապագան: Գրականութիւնն աւելի կապ ունի անցեալին, չիշատակին, ժամանակակից խնդիրներուն, անձնական հարցերուն, անհանգստութեան, մահուան հետ:»

կած հատորներէն. «Հատուածներ սենեակի մասին» (1978, Պէյրուսթ), «Հակաքերթուած» (1979, Լոս Անճելըս), «Վայրեր» (1983, Փարիզ), «Մանտրաներ» (1986, Փարիզ), «Էր» (1992, Երեւան), «Ելք» (1993, Փարիզ), «Տրամ» (1980, Պէյրուսթ), «Գրիգոր Նարեկացի, լեզուի սահմաններուն մէջ» (1985, Վենետիկ), «Զրոյցներ բանաստեղծութեան մասին» (1999, Երեւան), «Ի գործարկանէլ» (2003, Մոնթրէյլ), «Երկխօսութիւն Նարեկացիի հետ» (2008, Երեւան), «Հայկական ֆուտուրիզմ» (2009, Երեւան): «Սեմեր» (1997, Հայկապ) «Հարուածը» (1998, Պէյրուսթ), «Նշան» (2000, Կլէնտէյլ), «Պատկեր» (2003, Կլէնտէյլ), «Անունը լեզուի տակ» (2003, Փարիզ), «Երկուք» (2006, Կլէնտէյլ) եւ այլ գործեր: Պըլտեան աշխատակցած է զանազան գրական հանդէսներու, ան նաեւ հրատարակած է բազմաթիւ յօդուածներ օտարազերի մամուլի մէջ:

Երեւանեան շոգ Յուլիս. Չարենցի փողոցի բնակարաններէն մէկուն մէջ հիւրընկալուած է հայ գրող Գրիգոր Պըլտեան, որ Փարիզ կը բնակի: Տեղեակ էի, որ իր ժամանակը կարճ է եւ շուտով պիտի մեկնի, կը փութամ հարցազրոյց մը կատարել մեծ մտաւորակներին հետ: Հակառակ սուղ ժամանակին՝ կ'ուստայ ժամադրութիւն: Տանտէրերը տունը քանի մը օրով տրամադրած են գրողին. խորհրդային նախագծով կառուցուած յարկաբաժին մըն է՝ բարձր առաստաղով: Բնակարանը լեցուն է գիրքերով ու արուեստի հնաոճ իրերով. ժամանակակից աշխարհի շունչը կարծես մոտք չէ գործած այս յարկաբաժին, բայց միեւնոյն ժամանակ՝ այնքան խորհրդաւոր է հին իրերու եւ գիրքերու այդ տարածքը: Դուրսը յուլիսեան տաքը աննախադէպ բարձր ջերմաստիճաններ կ'արձանագրէ, իսկ հայ գրողը նոյն պահուն տաք թէյ կը խմէ կիսամութ այդ բնակարանին մէջ՝ պահարանէն հանած է 1970-ականներու խորհրդային ծանօթ գաւաթներ, թէյնիկ ու թէյ կը լցնէ նաեւ ինձ համար. թէյսիրտուն ալ իր հետ բերած է Փարիզէն, ուր իր տիկնոջ հետ պատշգամբը կ'աճեցնեն կանաչ բոյսը: Եւ այս ամէնը այնքան բնորոշ է Գրիգոր Պըլտեանին, յար եւ նման իր պատումներուն՝ խորհրդաւոր, ինքնատիպ ու տարբերուող: Միաժամանակ մտածում եւ զգացում կայ այս ամէն ինչի մէջ, իսկ միտքն ու զգացմունքն անպակաս են Գրիգոր Պըլտեանի ստեղծագործութիւններէն:

Լիբանան 1945-ին ծնած գրողը 1967-ին կը մէկնի Փարիզ: Մինչ այդ Պէյրուսթի մէջ կը հետեւի իմաստասիրութեան դասընթացներու:

Փարիզ մեկնելէն մէկ տարի առաջ՝ 1966-ին, Գրիգոր Շահինեանի եւ Յարութիւն Քիւրքճեանի հետ Պըլտեան Պէյրուսթի մէջ կը հիմնէ «Ահեկան» գրական եռամսեան, որուն ներկայութիւնը շարժում մը կը ստեղծէ լիբանանահայ երիտասարդութեան մէջ՝ ճանապարհ բանալով դէպի արուեստի ու գրականութեան անձանօթ ուղիներ:

Գրիգոր Պըլտեան շատ աշխատող գրողներէն կը նկատուի:

Իր առաջին գիրքը՝ «Տեղագրութիւն քանդուող քաղաքի մը համար»՝ ազդուած Պէյրուսթի պատերազմէն, լոյս կը տեսնէ 1976-ին, Փասատինա, եւ երկրորդ հրատարակութեամբ՝ 1997-ին, Կլէնտէյլ: Յետագայ տարիներուն Փարիզի մէջ կը կազմաւորուին իր հատորները՝ բանաստեղծական, գրաքննադատական եւ արձակ գեղարուեստական: Նշենք քանի մը խորագիր Պըլտեանի հրատարակած

Գրիգոր Պըլտեան իր հրատարակած արձակ ու չափածոյ երկերով կ'արձարծէ գրական, գեղագիտական, իմաստասիրական խնդիրներ՝ բոլորն ալ առնչուած հայ մշակութիւն ինքնութեան ու մասնաւորապէս լեզուին: Անոր գրականութիւնը կարեւոր դեր ունի արեւմտահայերէնի զարգացման մէջ:

Վերջին տարիներուն գրողին գիրքերը հրատարակելու բացառիկ իրաւունքը ստանձնած է Երեւանի մէջ գործող «Սարգիս Խաչենց» հրատարակչութիւնը, որը ոչ միայն վերահրատարակած է գրողին՝ վերը նշուած գիրքերէն որոշ հատորներ, այլ նաեւ յաջորդաբար կը տպագրէ Պըլտեանին նոր գործերը:

Պարոն Պըլտեան, մեր նախորդ գրոյցէն տարի անցած է 2 տարի, առհասարակ, գրողի, իմաստասէրի համար ի՞նչ է 2 տարին, ի՞նչ ժամանակային չափում մըն է:

ժամանակը կրնայ ըլլալ նոյն բաներու կրկնութիւնը եւ կամ յանկարծ՝ մէկէն կերպարանափոխութիւն: Այնպէս որ դժուար է ըսել, թէ երկու տարուան ընթացքին ի՞նչ տեղի ունեցաւ ինծի պէս գրողի մը համար: Նոր գիրքեր հրատարակեցի, բայց արդէն երկու տարի առաջ կը պատրաստէի, հետեւաբար այդ երկու տարին աւելի շարունակական ընթացք մըն էր, քան ըսենք՝ յանկարծակի փոփոխութիւն:

ժամանակն առհասարակ արագ, թէ՛ դանդաղ կ'ընթանայ ձեզի համար:

ըր, տարիները շուտ կ'անցնին: Ատրկա առիթ էր, որպէսզի մարդը կեանքի փորձառութիւն ունենայ: Իսկ գրականութիւն կոչուածը միայն ինքն իրմով գոյութիւն ունեցող բան մը չէ, կեանքի փորձառութիւն է, առանց այդ կեանքի փորձառութեան գրականութիւնը «Պարապ վախտի խաղալիք» ի կը նմանի: Գրականութեամբ զբաղուող երիտասարդները պէտք է կեանքի փորձ ունենան նաեւ՝ գրականութեան փորձ, մէկը միւսին հետ պիտի ըլլայ: Աշխատասիրութիւնն ալ նշանակութիւն ունի. կան մարդիկ, որ շատ կ'աշխատին: Ես, պէտք է ըսեմ, որ երիտասարդութենէս շատ աշխատած եմ, բայց՝ կանոնաւոր կերպով: Փաստօրէն, մինչեւ 90-թուականներու սկիզբը կ'արտադրէի կանոնաւոր կերպով, յետոյ հոլովոյթը արագացաւ, որովհետեւ անշուշտ, ծրագրիներս յստակացան, եւ անդրադարձայ, որ ժամանակ չունիմ:

Վերջին տարիներուն շատ գործեր տպած եմ: «Սարգիս Խաչենց» ու «Փրինթ ինֆոն» հրատարակեցին «Սեմերը», «Հարուածը», «Նշան»-ի առաջին եւ երկրորդ հատորները: «Պատկերը», «Անունը լեզուի տակ»-ը: Երեք տարի առաջ «Մանտրաները» լոյս տեսան, այնպէս որ չեմ կարծեր, թէ ժամանակ ունիմ մտածելու արձակուրդի կամ հանգստի մասին:

Ո՞վքեր են այսօրուայ Ձեր վեպերուն հերոսները:

Անցեալ տարի լոյս տեսաւ իմ արձակի շարքէս եօթերորդ հատորը՝ «Շրջում»-ը եւ ինչպէս կ'ըսեն՝ պատումին տեղը տեղափոխուած է մեծ մասամբ Փարիզ: Ուրեմն պատումին մէջ կայ նաեւ ուրիշ սերունդ, այսինքն, առաջին սերունդին վերջ եկող երկրորդ սերունդի որոշ ներկայացուցիչներ, առաջին սերունդէն ալ կան (գրողի ընտանիք մը), երկրորդ սերունդէն՝ աւելի երիտասարդներ, օտարներ ալ կան, քանի որ ինչպէս ըսի՝ պատումը տեղափոխուած է Փարիզ, պարզ է, որ օտարներ կը մտնեն, ինչպէս որ ֆրանսերէնը կը մտնէ: Իսկ Ձեր ապագայի պատումներուն հերոսներն ովքե՞ր պիտի ըլլան:

Օ, ապագայի հերոսները չեմ գիտէր, բան մը չեմ գիտեր, չեմ կրնար ըսել: Բայց ես կը սիրեմ որոշ հերոսներ վերստին բերել, կամ այն կերպարները, որոնց անունները կան, վերստին գործածել՝ աւելի ժամանակ տալով անոնց: Հիմա ութերորդ հատոր մը գրեթէ ակարտած եմ, որուն մէջ այսօր նորէն օտար հերոսներ կը յայտնուին, ինչպէս նաեւ՝ հայեր: Լիբանանը որոշ ակնարկութիւններով միշտ կայ ոգեկոչումի ձեւին տակ: Հայաստանը կը մտնէ՞ Ձեր գրականութեան մէջ:

Իմ ծրագրիս մէջ ատրկա չկայ, ակնարկութիւններով՝ թերեւս: Այս ութերորդ հատորին մէջ որոշ ձեւով, նաեւ պատմավէպի միջոցով վերջապէս փորձած եմ Մաշտոցի ժամանակաշրջանը, որ վճռական եղաւ, որոշ չափով ոգեկոչել:

Իսկ Ձեր գրաքննական միտքը ո՞ր հասած է այսօր, ո՞ր ուղղութիւններու վրայ կանգ առած էք:

Վերջին գրաքննական գիրքս ֆուտուրիզմի մասին հատորն էր, որմէ ետք որոշ ծրագրեր ունիմ, բայց ըսեմ, որ ամէն ինչ չեմ կրնար քննել: Բայց քանի որ որոշ ծրագրեր ունիմ, լոյս պիտի տեսնէ (եւ ատոր համար ալ Երեւան եմ) երրորդ հատոր մը ուսումնասիր-

ութիւններու, որ կը կոչուի («Տարմ»): այս շարքին առաջին հատորը կը կոչուի «Տրամ» (1980-ին լոյս տեսած է) երկրորդը «Մարտն է» (1997), «Տարմ»-ը յուսամ Երեւան՝ յաջորդ տարի:

Հայաստանի գրական դաշտը ինչպե՞ս կը տեսնէք:

Այնպիսի տպաւորութիւն մը ունիմ, որ Հայաստանի մէջ գրական դաշտ գոյութիւն չունի, հայաստանեան գրական մամուլը տեղի տուած է կողմնակի հրատարակութիւններու: Ես չեմ տեսնէր մամուլ մը, որ գրական ըլլայ, ժամանակին կային «Գարուն», «Նորք», «Սովետական գրականութիւն» գրական ամսագրերը, այսօր միտում կայ գրական ընթացքը, կեանքը տանիլ դէպի համացանց:

Ինչպե՞ս կը վերաբերիք ատոր: Որոշ բաներ հետաքրքարեալ են, որոշ կայքէջերու կը հետեւիմ, բայց անպայման համոզիչ չեն: Ես այն համոզումն ունիմ, որ համացանցի մշակույթը բոլորովին տիրապետուած չէ, մարդիկ տակաւին կը գրեն այնպէս, ինչպէս որ թերթի մէջ յօդուած կը գրեն, խմբագրական կազմ չունին, երբեմն կան, բայց համոզիչ չեն:

Գրական դաշտի բացակայութեան պատճառը միայն գրական մամուլն է:

Ոչ, անշուշտ: Մամուլ չկայ, որովհետեւ հասարակութիւնը քիչ մը քայքայման փուլին մէջ է, եւ ուրեմն, երբ որ հասարակութիւնը չի կարգար կամ քիչ կը կարգայ, կամ կարողութիւն չունի գրելու, ուրեմն պարզ է, որ գրականութիւնը կամ աւելի ճիշդ՝ գրականութեան օրգանները իրենց կարգին քայքայման մէջ են: Նոյնը կրնաք ըսել նաեւ գիրքերուն համար: Հրատարակչին վրայ քանի մը գրատուն կայ, եւ ատոնց մէջ դրուած գրականութիւնը ինծի ծանօթ է, չեմ կրնար ըսել, թէ մեծ յայտնութիւններ կան, գրողներ են, որոնց անուններն արդէն քսան տարի է գիտեմ:

Պոլսահայ նոր գրականութեան մասին ի՞նչ կ'ըսէք:

Չհարատի սերունդն արդէն վերջին հասած է, կարելի է ըսել եւ շարունակողներ չկան, թրքերէնով գրող հայ գրողներ են հիմնականը: Թերեւս կան մէկ երկու հոգի, որոնց արտադրութիւնը ես համոզիչ չեմ գտներ, լեզուի փոխանցման խնդիր մը կայ Պոլսոյ մէջ:

Գաղութներու քայքայումն ամէն տեղ հարց մըն է, եւ նաեւ ատրկա Պոլսոյ պարագային կ'ենթադրէ ամբողջ աւանդութիւններու ժամանակաշրջանի մը գիշում, եւ ատոր համար անշուշտ մարդ իր միտքին մէջ չի կրնար հարցեր չունենալ: Բայց թէ մարդիկ կարող են փրկել, առաջը առնել այդ կազմալուծումին, այդ քայքայումին... չեմ խորհիր, անհատական հարց մը չէ ատրկա: Կամ քաղաքական աքթեր են, յեղափոխութիւններ, կամ ալ յեղաշրջումներ, այնպէս ինչպէս կան ներկայիս արաբական աշխարհին մէջ: Բայց ատրկա արդէն հոլովոյթ մըն է, որ սկսած էր 60-ական թուականներուն, յետոյ կասեցաւ, լիբանանեան պատերազմը յայտնուեցաւ: Եզրայտոսի գաղութէն ալ, ինչպէս գիտէք, բան մը չմնաց, ուրեմն միջին արեւելեան գաղութները վտանգուած են: Պոլիսն ուրիշ երեւոյթներու արդիւնք է, հոն ապրողները քաղաքական իրադարձութիւններ-

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՍՓԻՌՔԱՅԱՅ ԳՐՈՂ ԳՐԻԳՈՐ ՊԸԼՏԵԱՆԻ ՀԵՏ

Շարունակում էք 15-ԷՄ

րու հակակշիռը չունին, հետեւաբար միշտ քիչ թէ շատ կամ զոհ են կամ կ'ենթարկուին պարզապէս, իրենք իրենց տէրը չեն:

-Այսօր հայերէնով ստեղծուող գրականութեան կեդրոնը ո՞ւր կը նկատուի:

-Նախ պիտի ըլլայ հայերէնով ստեղծուող գրականութիւն: Տպաւորութիւն մը չունիմ, թէ հայերէնով ստեղծուող գրականութիւն կայ, կան անհատներ, գրողներ:

Կեդրոն մը չկայ, եւ թերեւս աւելի լաւ է, որ չկայ այդ կեդրոնը, մանաւանդ որ ներկայիս փոխադրամիջոցները կամ հաղորդակցութեան փոխանցման միջոցները որոշ չափով մը հեռավորները կը միացնեն: Համացանցով մենք կարող ենք շատ բաներ փոխանցել իրարու, բայց անշուշտ կոնկրետ շրջան մը տարբեր բան մըն է: Տարբեր է, երբ ներկայ կ'ըլլաս գիրքի մը քննարկումին, ուր է թէ՛ յարաբերութիւնները համացանցով:

Բայց Սփիւռքի երեւոյթն է սահկա, Սփիւռքի մէջ խտացեալ հաւաքականութիւն, նոյնիսկ Լոս-Անջելոս կամ Կլէյմստըլ գաղութներուն պէս տեղ մը որոշ չափով գրական գեղարուեստական եւուն կեանք մը չկայ, կան դէպքեր, պատահարներ, որոշ կազմակերպութիւններ կը փորձեն վառ պահել մշակութի ջահը:

Կը խորհիմ, որ երեւութը միայն հայկական երեւոյթ մը չէ, ներկայիս համաշխարհայնացման ճշմոյթներն մէջ փոքրամասնութիւնները եւ փոքրամասնական լեզուները ենթարկուած են շատ մեծ ճնշումներու, ոչ կամովին կազմակերպուած ճնշումներու, եւ ատոր համար գաղութներու մէջ գործունէութիւնը շատ նուազած է:

-Կը ցաւի՞ք ատոր համար:

-Գիտե՞ք, համայնքային կեանք մը մարդ միշտ կ'երագէ: Բայց գրականութիւնն ինք անհատական աշխատանք է, հետեւաբար իր մեկնակէտին գրողը այնքան ալ մտահոգ չէ՛ կը կարդա՞ն, չեն կարդա՞ր: Բայց միւս կողմէ՛ ընթերցողի կողմէ, անշուշտ, որեւէ մէկ գրող կ'ուզէ, որ իր ընթերցողները շատ ըլլան, կամ արձագանքները շատ ըլլան: Ըլլան հակազդեցութիւններ: Երբեմն տարիներով գրած ես, մէկ կամ երկու գրախօսութիւն լոյս կը տեսնէ ինչ-ինչ պատճառներով, որոնք անպայման չեն բացատրուիր ընթերցողներու բացակայութեամբ: Երբեմն ալ մարդիկ չեն հակազդեր: Պարզապէս չեն հակազդէր:

-Ժամանակակից մարդու կերպարն այսօր ինչպիսի՞նք է:

-Ժամանակակից մարդու մասին խօսիլ բաւական դժուար է, դժուար է, որովհետեւ մարդը իբրեւ որոշող, ազատամիտ անհատ ներկայիս իսկապէս գոյութիւն ունի: Ներկայիս մեզ ու մեր կեանքը ղեկավարող գործոններն այնքան շատ են, որ մեր ազատու-

թիւնը եւ գործ մը կատարելու հնարաւորութիւնները շատ նեղացած են: Իսկ առանց մտածումի ազատութեան, առանց հրատարակելու ազատութեան ոչ մէկ բան հնարաւոր է: Յաճախ կը խօսինք մարդու իրաւունքներէն, ժողովրդավարական սկզբունքներէն- այս պահանջները կ'ենթադրեն, որ մենք այնքան ալ ազատ չենք, զանազան հաղորդակցական միջոցները կը վիկայեն, որ մենք հակողութեան տակ կը գտնուինք առաւել կամ պակաս չափով: 1940-1950ին մարդը ազատութեան եւ այլ բաներու հեռանկարներ ունէր, այսօր ես այն տպավորութիւնը չունիմ, թե մարդկութիւնը հեռանկարներ ունի: Ներկայիս ամէն բան միւսին համարժէք է, արժէքներու անկում, թէ՛ հաւասարեցում տեղի կ'ունենայ: Անկումն ինծի շատ սիրելի գաղափար մը չէ, պիտի ըսէի՝ արժէքներու համահավասարեցում: Այսօրուան մարդը քիչ թէ շատ ամէն բանի ենթարկուող, բայց միեւնոյն ատեն՝ բոլորով մէկն է: Կախում ունի նաեւ երկրէ երկիր, մշակոյթէ մշակոյթ: Հիմա մեծ մշակոյթներ կան, որոնք արեւմուտքի մէջ չեն, կարելի չէ ըսել, թէ մէկ գաղափար կայ, եւ չեմ կարծէր նոյնիսկ, որ մարդու մէկ ըմբռնում գոյութիւն ունի: Ամէն մեծ մշակոյթ կը մտածեմ, որ ունի իր մարդ ըլլալու ձեւը, եւ բոլորին համար ալ անպայման մարդը արժէք մը չէ: Եթէ նոյնիսկ իր իրաւունքները կը պաշտպանէ, արդէն կաշկանդուածութիւն է ատիկա: Կաշկանդուածութեան տեսակները կան, ես միայն արեւմտեանը չեմ ըսէր, կայ կրօնական մոլեռանդութիւնը օրինակ: Հետաքրքրական է, որ գաղափարախօսական ճնշումները շատ էին մինչեւ սովետ միութեան անկումը, անկէ ետք այդ ճնշումներն անհետացան, յայտնուեցաւ կրօնականը: Երեւոյթը դարձաւ որոշ չափով հիմնական տարրերէն մէկը, յանկած դարձաւ այն բեւեռը որուն կը կրթեն մարդիկ աշխարհի մը մէջ, ուր կառչելիք բան մը չկայ:

Նորէն գալով 21-րդ դարու մարդուն, ան տեղափոխուող տիպար մըն է, երթալէն տեղ չունի, իսկ այդ տեղ չունենալու ինքիւրը ես չափազանց մօտէն կը զգամ, այն է որ ես ալ տեղ չունիմ: Լիբանան ծնած եմ, Փարիզ կ'ապրեմ, Երեւան կուգամ՝ աշխատելու, բայց իմ տեղս ո՞ւր է...

Գիրք մը գրած էի ժամանակին, որ կը կոչուէր «Վայրեր»: Հիմնական թեման, տարիներ ետք, կրնամ ըսել, այս է՝ մարդը, որ տեղ չունի, որը կը ստեղծէ վայրը, ուր կ'ըլլայ...:

Հետեւաբար գրականութիւնն այն տեղն է, ուր մարդ կը փորձէ ստեղծել իր վայրն ու աշխարհաբարական վայրը ի վերջոյ տեղ մը դուրս կը մնայ: Բայց սաի դժուար է, չեմ գիտեր կացութիւնը այն գրողներուն, որ երկար ատեն տեղ մը ապրած են եւ չունին այդ

արմատախլու մի գագաթը: Թերեւս հաւանաբար հայաստանցի գրողներու մէջ է, որ այդ արմատախլու մի գագաթը չկայ: Հաւանաբար չկայ:

-Այս մտահոգութիւնները տեղ կը գտնուին ձեր գրականութեան մէջ:

-Ոչ անմիջապէս, բայց անշուշտ որոշ չափով, փոխաբերական կերպով մը կը մտնեն: Բնաջնջումին փորձառութիւնը խտացումն է եւ ուր կայ: Հիմա բնաջնջումի շատ աւելի կակուղ ձեւեր կան, պատումիս մէջ ժամանակակից աղէտին մասին չեմ խօսիր, բայց անցեալի մասին խօսելով՝ նոյն բանի մասին մը պատմեմ:

-Դուք ինչպիսի՞նք կը տեսնէք ապագան, գրողը միշտ աւելի՞ լաւ կը տեսնուի:

-Ապագան տեսնելը գրողի մը համար հեռանկար մը չէ, գրող մը իր ժամանակը, անցեալը կը տեսնէ, անով կ'աշխատի, ապագան ժամանակ մըն է, որ գոյութիւն ունի: Եւ ուրեմն, ապագային մէջ դէպքեր չեն եղած, դէպքեր կրնան ըլլալ, ուստի մըն է ապագան: Գրականութիւնն աւելի կապ ունի անցեալին, չիշատակին, ժամանակակից ինքիւրներուն, անձնական հարցերուն, անհանգստութեան, մահուան հետ:

-Սահուան մասին կը խօսի՞ք Ձեր գրականութեան մէջ:

-Մահը կայ, բայց ըսել չէ, թէ մահուան մասին խօսելով գրողն ինք անպայման կը վախնայ մահէն: Ոչ: Իմ պատումներուս մէջ միշտ կայ զարմանքը, որ է՝ մարդիկ կ'անհետանան: Հիմա մենք կը տեսնենք մարդիկ, որ երէկ հոս էին, մէկէն, մէկ անգամէն անհետացան, չբացան, մէկը կ'երթայ հիւանդանոց, հիւանդանոցէն ուղղակի՝ գերեզմանոց: Ինծի ամենէն զարմացնողը, հմայող ալ պիտ ըսէի, այդ է՝ մարդը հիմա կայ, եւ կրնայ անմիջապէս բացարձակապէս գոյութիւն չունենալ քանի մը րոպէ ետք, եւ սահկա մարդու դիւրաբեկութիւնը, տկարութիւնը ցոյց կ'ուտայ. իսկ ես շատ զգայուն եմ ատոր հանդէպ:

-Սահուան քով կայ նաեւ սիրոյ թեման:

-Սիրոյ թեման տեղ մը կայ իմ գրածներուս մէջ, բայց երբեք պիտի չզրեմ «Ռոմէո եւ Ճուլիէթ» կամ այդ տեսակի վէպ մը: Սէրը վերած-

ուած է արկածախնդրութեան, կայ անոր ամուսնական ձեւը, որուն ես կ'ըսեմ, որ պայմանագիր մըն է, կը ստորագրուի, երբ որ կ'ամուսնանան, որը կրնայ աւարտիլ ապահարգանով, կամ սիրոյ դանդաղ քայքայումով: Սէրը այնպիսի գագաթն է, որ մարդս դուրս կը հանէ իր ամբողջ կազմուածքէն, որովհետեւ թերեւս ունի հրաբխային, մարդը ամբողջովին փոխող հագամանք: Քանի որ այդ վիճակին մէջ կը գտնուիք, դուք ձեզմէ դուրս էք, եւ արդէն մարդը այդ է, որ կը փնտռէ, բայց այդ վիճակը երկար չի տեսեր, ամէն մարդ գիտէ, որ սէրը սահմաններ ունի, յաւերժական սէրը կրնայ ըլլալ միայն աստուածայինը, քիչ անգամ մենք այդ մակարդակին մէջ կը գտնուինք: Բայց սիրոյ քով կայ նաեւ ուրիշ կապ մը՝ բարեկամութիւնը: Բարեկամութիւնը, որ սիրոյ մէկ տարբեր տեսակն է, որ սիրոյ հետ կապ չունի եւ վեհացուած սէրն է: Բարեկամութիւնն, այո, ինծի համար շատ կարեւոր բան մըն է, որովհետեւ ատիկա անհատներու միջեւ եղող յարաբերութիւն մըն է, որու շնորհիւ մարդ կարող է ինքզինք ըլլալ: Սիրային յարաբերութիւնն ինքը ձուլման յարաբերութիւն մըն է, թէեւ ինծի համար իսկական սէրը կ'ենթադրէ միշտ անջատում: Եթէ մենք սիրոյ մէջ կը միանանք, միեւնոյն ատեն ամէն մէկս անջատ ենք իրարմէ, երբ որ այդ անջատման փուլը մենք չենք ուզէր, այդ պարագային կը սկսի սէրը վերածուիլ ամէն տեսակ տարանջատման: Բարեկամութեան պարագային այդ անջատման հարցը չկայ, արդէն ի սկզբանէ անջատ ենք: Բարեկամութիւնը որոշ անհատական որոշումի մը կ'ենթարկուի, ուրեմն ինծի կը թուի որ աւելի հաւասարէ հաւասար յարաբերութիւն մըն է: Յաճախ մեր սիրային յարաբերութիւնները ուժի յարաբերութիւններ կը թուին, մէկն աւելի ուժեղ է, միւսն աւելի՛ ենթարկուող մինչ դեռ բարեկամական յարաբերութիւն մը, եթէ շատ ուժի յարաբերութիւն կը ստեղծէ, արդէն երկար չի տեսեր: Ինծի համար բարեկամութիւնը շատ կարեւոր գագաթն է մըն է, կը փորձեմ պահպանել բարեկամներս ու բարեկամութիւնը:

SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND Save Support Sustain www.syrianarmenianreliefund.org

VA Print Media Book Printing • Hard Covers • Year Books Restoration of Old Books & Bibles Vahe Atchabahian 1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104 Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924 vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

ԻՆՉՈՒՒ ԳԱՄԱՐ ԸՆՏԱՆԻ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԸ ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՆ ՓՈՔԵՐՈՒՄ

Հոգեբանութեան ծիրին մէջ տարբեր մասնագէտներու կողմէ շեշտուած է թէ ընտանի անասունները օգտակար են փոքրերու հոգեկան առողջութեան համար: Ընտանի անասունները կը դառնան փոքրերուն առաջին ընկերները եւ անոնց շնորհիւ է, որ փոքրերը կը մարդուին մուտք գործելու ընկերութեան մէջ եւ կազմելու իրենց յարմար շրջանակը:

Ընտանի անասուններու եւ փոքրերու միջեւ կապին գծով ու սովորաբար կ'ընկերակցեն կը շարունակուին: Ըստ Applied Developmental Science ամսագրին, նորագոյն ուսումնասիրութիւնը ցոյց կու տայ թէ ընտանի անասուններու հետ հոգեբանական կապը փոքրերու մօտ կը բարձրացնէ հոգեբանական եւ զգացական հարցերը շրջանցելու կարողութեան մակարդակը:

Այս ուսումնասիրութիւնը կատարուած է մասնակցութեամբ զինուորական ընտանիքներու փոքրերուն: Մասնակիցներուն տարիքը 12-էն 18-ի միջեւ է, իսկ թիւը կը համարի մօտաւորապէս 300-ի: Հետազօտներուն համար յատկապէս հետաքրքրական էր իմանալ, եթէ ընտանի անասուններու հետ կապը կարող էր օգնել փոքրերուն զբաղմունքները լրացնելու:

տաքրքրական էր իմանալ, եթէ ընտանի անասուններու հետ կապը նոյնանման ազդեցութիւն ունի զինուորներու զաւակներուն վրայ:

Ուսումնասիրութեան արդիւնքներուն համաձայն՝ որքան մտերիմ ըլլայ ընտանի անասուններու եւ փոքրերուն կամ պատանիներուն միջեւ յարաբերութիւնը, այնքան կրնան բարելաւուիլ ինքնավստահութիւնը, հարցեր լուծելու կարողութիւնները, հոգալու կարողութիւնը եւ բնաւորութեան դրական կէտերը: Արդիւնքները նաեւ պարզեցին թէ զինուորական ընտանիքներու պայմանները, ընտանի անասունի պահպանումը եւ հոգատարութիւնը կրնայ նուազեցնել փոքրերուն մօտ ճնշուածութիւնը (stress):

Ուսումնասիրութեան հեղինակները կը բացատրեն թէ բաւարար չէ տան մէջ անասուն պահել, այլ պէտք է փոքրերը յատուկ պարտականութիւն ունենան հոգ տանելու իրենց ընտանի անասունին: Այս հոգատարութիւնն է, որ ամէնէն շատ կը մշակէ բնաւորութեան դրական յատկութիւնները փոքրերու եւ պատանիներու մէջ:

ՄԱՐԴՈՑ ՄԻՋԵՒ ԿՍՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՆՈՒԱԶԻ

Աշխարհի մէջ տիրող քաղաքական իրավիճակը, տնտեսական դժուարութիւնները նոյնիսկ ամէնէն զարգացած երկիրներու մէջ, սպանութեան դէպքերու յաճախականութիւնը, լրատուամիջոցներու դերը՝ լուրերու տարածումին մէջ, ինչպէս նաեւ՝ բազմաթիւ ընկերապիսի եւ քաղաքական գործօններ պատճառ դարձած են, որ տարիներու ընթացքին մարդոց միջեւ նուազի վստահութիւնը:

Վերջերս կատարուած ուսումնասիրութիւնը մը Միացեալ Նահանգներու բնակիչներուն մասնակցութեամբ, ցոյց տուած է թէ ամերիկացիներու միայն մէկ երրորդն է, որ կը հաւատայ թէ մարդոց մեծամասնութիւնը վստահելի է: Իսկ անոնց մեծ մասը կը հաւատայ թէ կարելի չէ բոլորովին վստահիլ մարդոց: Ուսումնասիրութիւնը նաեւ պարզած է թէ ամերիկացիներու մեծ մասը չի վստահի օտարներուն:

Այս ուսումնասիրութիւններու արդիւնքներէն կարելի է եզրակացնել թէ մարդոց մօտ հետզհետէ կը

նուազի ընկերութեան պատկանելիութեան զգացումը: Նախապէս կատարուած ուսումնասիրութիւններ պարզած են թէ մարդոց մշակած ընկերութիւններու միջին թիւը սկսած է նուազիլ 1990-ական թուականներէն ի վեր: Ուսումնասիրութիւնը նաեւ յայտնաբերած է թէ այս երեւոյթի հիմնական գործօններէն է վստահութեան հարցը:

Վստահութիւնը, նոյնիսկ օտարներու հանդէպ, մեծ դեր ունի ընկերութիւններու կազմութեան եւ գոյատեւման մէջ: Երբ մարդիկ կորսնցնեն իրենց վստահութիւնը, կը կորսուի նաեւ իրենց պատկանելիութեան զգացումը: Դժուար է արդիւնաւէտ եւ դիւրին լուծում գտնել վստահութեան հարցին, որովհետեւ ինչպէս վերը նշեցինք, բազմաթիւ գործօններ միասնաբար կրնան պատճառ դառնալ մարդոց միջեւ անվստահութեան:

Սակայն, ընդհանուր առմամբ կարելի է ըսել, որ ներողամտութիւնը եւ դրական զգացումները կրնան վերացնել մարդոց միջեւ անվստահութեան նշանները:

ԱՇԽՈՅԺ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄՆԵՐ՝ ՀԱՆԴԱՐՑ ԴԱԴԱՐՆԵՐՈՒ ՓՈՒՍԱՐԵՆ

Ուսուցիչներու համար դասարանի կառավարելը ամէնէն բարդ եւ միեւնոյն ժամանակ կարեւոր պարտականութիւններէն մէկն է: Դասարանի կառավարումը կ'օգնէ, որ աշակերտները առաւելագոյն չափով օգտագործեն իրեն ներուժը՝ սորվելու համար: Հետեւաբար, արդիւնաւէտ ձեւով կառավարուող դասարաններու մէջ աշակերտները կ'ըլլան հանգիստ, ուրախ, աշխոյժ եւ իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն դասարանի թափանցիկ:

Այսպիսի դասարաններու պարագային, ուսուցիչները պէտք չեն ունենար անկարգ աշակերտներ դուրս դնելու դասարանէն կամ բարկանալու աշակերտներու վրայ:

Յատկապէս փոքր աշակերտներուն համար, կարեւոր են կարճ դադարները կէս ժամէն աւելի երկար տեւող դասապահերու ընթացքին: Ըստ գիտական փորձարկումներու, փոքրերու ուղեղը միջին հաշուով կրնայ միայն կէս ժամ կեդրոնանալ միեւնոյն աշխատանքին կամ վարժութեան վրայ: Հետեւաբար, թեւադրելի է, որ մէկ ժամ-

ուան դասապահի ընթացքին փոքրիկ աշակերտները առնուազ մէկ դադար ունենան՝ թարմանալու համար:

Կարգ մը մասնագէտներ կը բացատրեն թէ դասարանին մէջ աշակերտները աշխոյժ պահելու անհրաժեշտ է: Այս գծով, նորագոյն ուսումնասիրութիւնը մը, որ կատարուած է Պրէնտոն Կարտի կողմէ ցոյց կու տայ թէ նոյնիսկ չորս վայրկեան տեւողութեան աշխոյժ խաղերով, դասապահի ընդմիջումը կրնայ բաւական օգտակար դառնալ աշակերտներուն, ինչպէս նաեւ ուսուցիչներուն՝ դասարանի կառավարման աշխատանքին մէջ:

Երկրորդ եւ չորրորդ դասարաններու աշակերտներուն մասնակցութեամբ կատարուած այս ուսումնասիրութիւնը ցոյց տուած է թէ 4 վայրկեան տեւողութեամբ զուարճալի խաղերը կրնան նուազեցնել աշակերտներու մօտ անուշադրութեան եւ անկարգութեան հաւանականութիւնը 50 վայրկեաններու վրայ երկարող դասապահերու ընթացքին:

ուրիշները դատելու կիրքը: Երբ անձ մը լաւ ճանչնայ ինքզինք եւ գիտակից ըլլայ իր սխալներուն, ինչպէս նաեւ երբ ան ինքնավստահ է, պէտք

չունենար ինքզինք բաղդատելու ուրիշներուն հետ եւ ուրիշներուն սխալներով արդարացնելու իր սխալները: **ՆԱՅԻՐԻ ՇՈՐՃԵԱՆ**

ԴԱՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԵՆԷՆ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՐԲԱԶՍՈՒԻԼ

Հակառակ մեր թափած ջանքերուն, բոլորս հակամէտ ենք դատելու ուրիշները: Երբ ծանօթանանք նոր մարդոց, երբ հանդիպինք մեր բարեկամներուն, երբ հարց ունենանք մեր ընտանիքի անդամներուն կամ հարազատներուն հետ, անգիտակցաբար եւ գիտակցաբար կը դատենք զանոնք: Այստեղ, կարեւոր է նշել, որ մարդիկ յաճախ կը դատեն ուրիշները իրենց անդրադառնալու իրենց սխալներուն:

Հոգեբաններ բացայայտած են զանազան պատճառներ, որոնց հետեւանքով մարդիկ կրնան դատել այլ մարդիկ: Անոնք նաեւ յայտնաբերած են դատողութիւնը սովորութեան չվերածելու եւ անկէ ձերբազատուելու միջոցները:

Գոյատեւման համար մարդիկ ժամանակի ընթացքին վարժուած են դէմ դնելու վտանգաւոր, վնասակար կամ նեղացուցիչ մարդոց եւ կացութիւններուն: Հետեւաբար, երբ մարդիկ տեսնեն կամ մեր հակացողութեամբ վտանգաւոր արարքներ կատարեն, մեր հակազդեցութիւնը կ'ըլլայ պաշտպանողական: Որպէս զի մենք մեզ պաշտպանենք հաւանական վտանգներէ կամ նեղութիւնէ, անմիջապէս կը դատենք մեզի վտանգ սպառնացող մարդիկը: Այս տրամաբանութեան մեկնելով, հոգեբաններ կը թելադրեն որ մարդիկ չպայանեն իրենք զիրենք եւ յանցաւոր չզգան ուրիշը դատելու համար:

Կարեւոր է իմանալ, որ ընդհանրապէս դատողութիւնը կը կատարուի անգիտակցաբար եւ մարդիկ դատելէ ետք է որ կ'անդրադառնան իրենց սխալին: Սակայն, նախքան ուրիշը դատելը կարելի է նախ ջանք թափել հասկնալու անոնց պարագան եւ գործած արարքին նպատակը գործօնները, որովհետեւ միայն այս ձեւով է, որ մարդ կրնայ դէմ դնել իր հակազդեցութիւններուն:

Հոգեբանութեան ծիրին մէջ ընդհանրապէս շեշտուած կէտ մըն է ձերբազատուիլ կացութիւնները կամ հարցերը անձնական վերածելէ: Երբ անձ մը չի համաձայնի մեզի հետ կամ դէմ դնէ մեզի, կարեւոր է մտածել անոր տառապանքին մա-

սին:

Միշտ չէ որ մեզի դէմ ուղղուած արարքները իսկապէս մեզի դէմ ուղղուած կ'ըլլան: Անոնք կրնան նաեւ արդիւնք ըլլալ անհատին անձնական ցաւերուն եւ տառապանքներուն:

Հոգեբաններ յաճախ կը թելադրեն կեդրոնանալ լաւ կէտերու կամ դրականութեան վրայ: Ճիշդ է որ բաւական դժուար է այս մէկը իրագործելը, սակայն մեծ ջանքերով եւ փորձով կարելի է սովորութիւն դարձնել դրական կէտեր նշմարելը եւ անոնց վրայ կեդրոնանալը: Մարդոց միջեւ բոլոր տարբերութիւնները նկատի ունենալով, կարեւոր է անդրադառնալ թէ մարդիկ աւելի նման են քան տարբեր: Մեր առօրեայ կեանքին ընթացքին ընդհանրապէս մեր ուշադրութիւնը կը գրաւեն մեր եւ այլ անձերու միջեւ տարբերութիւնները, եւ այս տարբերութիւնները մեզ կը մղեն որ դատենք ուրիշները: Սակայն իրականութեան մէջ մարդիկ նման են իրարու իրենց բնույթով եւ տուեալ կացութեան մը մէջ իրենց վարմունքով: Հետեւաբար, կարեւոր է անդրադառնալ որ ուրիշներու կողմէ կատարուած սխալները նաեւ կրնան կատարուիլ մեր ձեռքով: Այս տրամաբանութեամբ, ներելը աւելի դիւրին է քան դատելն ու սխալակալութիւնը:

Հետաքրքրական ուսումնասիրութիւններու շարք մը ցոյց կու տայ թէ յաճախ կը դատենք մարդիկ, որովհետեւ մենք եւս կը կատարենք իրենց կատարած սխալները: Այս պարագային եւս դատողութիւնը պաշտպանողական է, որովհետեւ մեզի կ'օգնէ որպէսզի արդարացնենք մեր սխալները՝ ներկայացնելով կամ նոյնիսկ չափազանցելով ուրիշին սխալները:

Հոգեբանները դիտել կու տան կարգ մը մարդոց սխալներուն աղբիւրը՝ անոնց կարողութեան սահմանափակումը: Իսկ կարողութեան սահմանափակումը կրնայ հետեւանք ըլլալ հոգեբանական կամ այլ անհանգստութեան:

Ինքնավստահութիւնը, ճիշդ ինքնարժեքները եւ ախալները ընդունելու վարմունքը կը մեղմացնեն

ԼՈՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

**ՆԵՐՍԷՍ Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
(ԲԱԼԱՅԵԱՆ)**

Ներսէս Տ. Մեսրոպեան-Բալայեանի Բերքուծանքի համալսարանի 120 էջերից բաղկացած «Երեւան» տպարանից:

Գրքի կազմի եւ պատկերի ձեւադրումն ու նկարագրումը՝ Նարեկ Նազուրմեանի - Reak Point Studio:

Դիմել Գլխաւոր Ս. Ապրիլ (818) 243-4112), Պերմ (818) 244-3830) եւ Սարգսյան պատ (818) 500-0790) գրատուներին, Երեւան տպարանին, կամ հեղինակին՝ (818) 240-9604 համարով:

Սերժ Սարգսեանը վախեցաւ

Շարունակուած էջ 2-էն

միւսները վախենում են սեփական ժողովրդից: Չի բացառուում, որ վախենում են, որովհետեւ եթէ ժողովուրդը յանկարծ գիտակցի իր իրաւունքներն ու պարտականութիւնները, հայկական ներկայիս քաղաքական համակարգից բան չի մնայ: Խնդիրը դա թոյլ չտալն է, որին էլ լծուել են իշխանութիւնն ու չիշխանութիւնը՝ երկրի սուբեկտութիւնը յանձնելով ու ներքին

բնոյթի խեղկատակութիւններ բեմադրելով:

Սերժ Սարգսեանն իսկապէս վախեցել է: Կարելի է արձանագրել, որ նա 12 կէտերի շուրջ «նահանջեց» այն բանից յետոյ, երբ եռեակում ի յայտ եկան պառակտման նշաններ: Սերժ Սարգսեանը ներկայում վախենում է միայն եռեակի պառակտումից, որը կարող է հանգեցնել անկանխատեսելի հետեւանքների: «ԼՐԱԳԻՐ»

«ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱՐԱՏԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԸ»

Շարունակուած էջ 6-էն

օրերը: Ուրեմն նոյն նախանձախնդրութեամբ կը հետեւենք այս որոշմանը: Սրա կողքին նաեւ մեզ վրայ պարտականութիւն կը դրուի պահանջատիրական առաքելութիւն՝ կանխելու այն բոլոր բռնարարները, ցեղասպանութեան սպառնալիքները, որոնք հնչում են աշխարհում: -Սրբազան, իսկ սիրիահայրութիւնն այսօր ի՞նչ առաջնահերթ խնդիրներ ունի: Հայ համայնքի առջեւ ծառայած խնդիրներից թիւ մէկը ո՞րն է հիմա: -Առաջնահերթութիւնը ապահովութեան հարցն է: Ռազմական գործողութիւնների արդիւնքում մարդկանց կեանքը վտանգուած է: Այնքան ընդարձակ եւ լայնածաւալ

է այդ վիճակը, որ իրականում դժուար է որոշել, թէ որն է առաջնահերթութիւնը: Անշուշտ, անվտանգութիւնը, երկրորդ՝ այն ընտանիքների խնդիրը, որոնք ստիպուած են լքել իրենց բնակարանները, նրանց բնակարաններով ապահովելը կամ գիշերելու, անդի էւ այլ կարիքներն ապահովելն է: Սա անհատական, ընտանեկան առաջնահերթութիւններն են: Իսկ ընդհանրապէս հայ համայնքի առաջնահերթութիւնը հայկական դպրոցները պահելն է: Մենք վստահ ենք, որ այդ միջոցով հայ դպրոցը պահելով մենք կարող ենք միխթարել, նայել յոյս տալ հայ մանուկին, այդ կերպ նաեւ յոյս տալ իրենց ծնողներին, հայ ընտանիքին եւ ապահովել գաղութի ապագան:

ԻՆՉՈՒՒ ՈՒՋԵՑԻ ԳՐԵԼ

Շարունակուած էջ 13-էն

ալ որ հաստատուեցան, իրենց առաջնահերթ գործը եղաւ կառուցել հայ դպրոց եւ հայ եկեղեցի: Այս հաճընցի համայնքները միշտ յարգալից ու սիրով ապրեցան իրարու հետ, եւ միշտ ոգեկոչեցին իրենց անդարձ կորած, անգերեզման հարազատներուն յիշատակը: Յարգանքի ու յիշատակի հանդէսներ կազմակերպեցին եւ դեռ կը կազմակերպեն, Հաճընցի հերոսամարտի տարեգարձը ոգեկոչելով: Սփիւռքահայ հաճընցին, տարին գէթ անգամ մը կու գայ այցելելու հայրենիք, եւ կը խոնարհի Արզնի լանջին փռուած Նոր Հաճըն աւանի յուշարձան-կոթողին առջեւ, յիշատակելու համար հերոսամարտին նահատակուած զոհերը: Հանրացի հայրենակից Աշխարհի որ ծագում էլ բնակուելիս լինես, յիշի՛ր, Հայրենի հողի վրայ մեր նախնայ աւանդներին հաւատարիմ ապրում է եւ կայ Նոր Հանրեւ քաղաքը, որը պիտի դառնայ մեր բոլորիս ընդհանուր ու շէն տունը, եւ այդ տունը մե՛նք պիտի կառուցենք: Հաճընցի Հայրենակցական Միութիւնը ունի նաեւ իր պաշտօնական թերթը (Ամսական) որ կը սպուի Արժանիքի մէջ «Նոր Հաճըն» անունով, եւ կը ղրկուի աշխարհի անկիւններուն մէջ ցրուած հաճընցիներուն, այս ձեւով տեղեակ կը մնան իրարմէ, իրարու գործունէութիւններէն: Հաճընցին եղած է աւանդապահ, կրօնասէր, ազգասէր եւ ծառայասէր: Հաճընցի բարբառը սե-

րունդէ-սերունդ կը փոխանցուի եկող սերունդին: Կարգ մը հաճընցի ընտանիքներուն գաւակները հայերէն խօսիլ չեն գիտեր, բայց Հաճընց բարբառը կը հասկնան: Հաճըն ունէր իրեն յատուկ գաւարաբարբառը հայերէն է եւ գարգացեալ ու յառաջացեալ լեզու է (3): Հաճընցիներու կրօնական դաւանանքը: Հաճընցիները մեծամասնութեամբ կը պատկանին Հայց. Առաքելական Եկեղեցիին, իսկ փոքրամասնութեամբ բողոքական եկեղեցիին: Ս. Յակոբայ վանքը (ԺԱ. դար), Ս. Աստուածածին, Ս. Գէորգ, Ս. Թորոս: Դպրոցներ-կեդրոնական վարժարանը, աղջկանց Սահակ-Մեսրոպեան վարժարան: Հաճըն Home School կամ Աղջկանց Բարձրագոյն Վարժարանը հիմնուած 1880 թուականին Միսիս Կաֆիսի կողմէ, մանչերու վարժարանը կամ Հաճընի Ակադեմեան հաստատուած 1892ին Տօթթ. ձան Մարթինի կողմէ: Հաճընցին հաւատացեալ ու կրօնասէր է շէշտեցիք: Կ'ուզեմ քանի մը Հաճընց բարբառով նմոյշներ տալ իրենց աղօթքներէն: «Օրհնեալ եւ Աստուած, Փառաւորեալ եւ Աստուած, Փառաւորեալ եւ Աստուած, Ով քայի քրիստոնեալ Ի ժամ երկամիցէ: Մի պայկիմ, մի ույանէմ, Սուրբ աղօթքնուդ ետ միը մեմէմ, Ով քայի քրիստոնեալ, Ի ժամ երկամիցէ: Մայեմ մայ, Աստուծում մայ, Դու ինչ գիտիւս, ընծա ուսցուցու Սըտիս վուղկէմ չօյը կալցույ

Ո՞Վ Է ԱՐՑԱԽԵԱՆ ՍԱՐՄԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ՏԵՐԸ

Շարունակուած էջ 6-էն

կրնայ նաեւ դիւանդիտական լուրջ վնաս հասցնել Արցախեան բանակցային գործընթացի ամբողջ հոլովոյթին: Սպասելի էր, որ Ատրպէյճանի օգտագործած ռուսական արդիական հրանետով MI 24 տիպի ռուսական ուղղաթիռի վար առնուելը շարժեր պաշտօնական Մոսկուայի կեցւածքը, բայց Ռուսիոյ ԱԳ նախարարութեան այս առումով կատարած յայտարարութիւնը աչքերու վրայ փոշի ցանելու տպաւորութիւն կը ձգէ:

Կայ նաեւ այն վարկածը, ըստ որուն առանց ռուսական կողմի համաձայնութեան ոչ միայն հրթիռայլ նոյնիսկ տերեւ չի շարժիր հարաւային Կովկասի մէջ: Այս առումով հայկական դիւանագիտութիւնը ու յատկապէս Մոսկուայի հայկական համայնքը կարեւոր լոպպիստական ընելիքներ ունին: Սակայն մինչեւ այս պահը այդ առումով ոչ մէկ նախանշան կ'երեւի: Տակաւին կան կողմեր, որոնք Արցախեան սահմանին վրայ

կատարուածին մէջ թրքական մատ կը տեսնեն: Անոնք նոյնիսկ կը մոռնան, որ նման թէզի մը առանց լուրջ փաստարկներու առաջ քշուելը ոչ մէկ օգտակարութիւն ունի Հայաստանին:

Վերջին խօսքը կը մնայ հայկական բանակին, որ Արցախի մէջ հրադադարի հաստատումէն ի վեր փայլուն կերպով կը պահպանէ սահմանային գոտիին անդորրը եւ հայկական հողերու անվտանգութիւնը: Խաղաղութիւնը պահպանելու միակ միջոցը պատերազմի բոլոր «խաղերը» իմանալն է: Արցախեան հողին վրայ տէրութեան, քաջութեան եւ հզօրութեան ոգիով յայտնի հայկական գինուած ուժերուն համար կացութիւնը այսօր եւս նոյնն է: Այսինքն՝ խաղաղութիւն ուզողը պատրաստ պիտի ըլլայ պատերազմի: Թերեւս այս հանգրուանին եւս մարդիկ միտուած են փորձելու հայկական բռնուցքին ուժը: Յառաջիկայ օրերը կրնան յղի ըլլալ գարգացումներով ու պարզ կը դառնան թէ ո՞վ է Արցախեան գետին իրական տէրը:

Չօյ սատանան անդուդն անցուցուց, Ձիս արբայութեան դուր մընցուց: Ընտանեկան ու ընկերային սովորութիւններ: ա. Հաճընցիները յարգալիր են կրօնականներու եւ մեծերու նկատմամբ: Անոնց հետ կը խօսէին ակնածանքով եւ ամօթխածութեամբ: բ. Կիներուն խօսիլը արգիւրուած էր իրենց կեսուրներուն հետ: Անոնք սեղան չէին կրնար նստիլ միատեղ ճաշելու համար: Հաճընցիները հիւրասէր էին: Ծանօթ թէ անձանօթ յաճախ, կը հիւրասիրուէին իրենց տուներէն ներս: Հաճընցի մէջ գոյութիւն չունէր պանդոկներ, միայն մէկ հատ խան մը կար թաղին ծայրը: «Ուլիշը», դրացիներուն կերակուր եւ ուտելիք դրկելու սովորութիւնն է: Պատահէր որ լսէին դրացին անօթի ու ծարաւ էր անպայման իրենց ճաշէն բաժին կը հանէին: Թերեւս դրացին «ուժմիշ» կ'ընէր այսինքն կ'ակնկալէր: Աղքատը եւ մուրացկանը ձեռնունայն չէին դրկեր: Դրացին եթէ որեւէ բանի պէտք ունենար իրարու կու տային: «Մայիս պճեղ մը մոխուր կ'աւզէ, դգոլ մը մակոյթ, պտեղ մը օղ, ճօնկ մը էլից, կօթ մը ջուլ, կուլ մը գինի, փէյթ մը շաքօյ», եւ այլն: Դրացիական յարաբերութիւնները շատ սիրալիր ու մտերմական էին: Կնուք, նշանտուքը, հարսանիքը, ունէր իր ինքնուրոյն սովորութիւնները: Անշուշտ այս օրերուն բոլորովին փոխուած են նման սովորութիւններ եւ արդիականա-

ցած ու համապատասխան դարձած է բնակած երկրի նիստուկացի հետ: Ծնունդ, Զատիկ, Չորհանգիք, Տեսուրդառաջ, Բարեկենդան, սուրբ Աստուածածինի տօնը, մեծ շուքով, կերուխումով, խաղերով եւ տեսակտեսակ աւանդութիւններ եւ սովորութիւններով կը տօնախմբուէին: Հաճընցի մայրերը ունէին նեալինքնաբուխ օրօրներ: Հաճընցի մօր օրօրը: Պօյ գրնօ տղայ, պօյ գրնօ Մամիկոնց էգիմ ել գրնօ Դուրի մը հավիօ թը կապեմ շալօկիդ, Պարտիկ փուլիկ չանութեմ:

Նէն կէնեմ՝ Գէնեմի կէնեմ՝ Սեւ հովը դուրպօն կէնեմ՝ Թիպուլը սէրօյ կուշիմեմ՝ Զբէ մէջը կուրստըցեմ: Օ, Օ Օ:

Այսօր, ի սփիւռս աշխարհի, երբ որեւէ տեղ հաճընցի իրար հանդիպելու ըլլայ, եղբայրական տաքուկ համբոյրով իրար հետ կը գիրկնդխառնուին ու կ'ըսեն իրարու. Ախպա՞յ, ինչոս ես էրիմտ ե՞ս: Ղատատ առնում: Զմարբէն թընց, Հէնեցի թընց:

- ***** 1. Տե՛ս, Հայր Դեռնոյ Ալիշան, Սիսուան, էջ 42-67: 2. Տե՛ս, Մաղափեայ Արքեպոս. Օրմանեան, Ազգապատում, Հատոր Բ. էջ 1286-1287, Գաւ. 1662: 3. Տե՛ս Յ. Պ. Պօղոսեան PH.D, էջ 279 Հանրեւ Ընդհանուր Պատմութիւն:

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

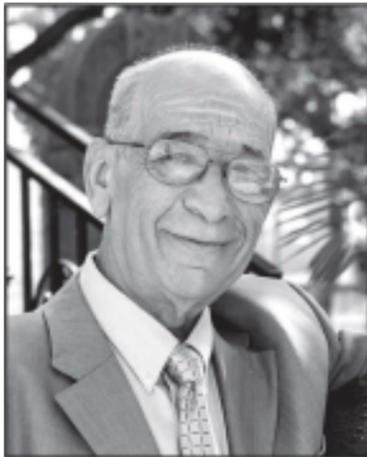
Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծածախաներու և մանուկներու Քայրօրհարքի բուժում: Գլխացու, վզի, մէջքի, յօզային և մկանային ցանք: Ինքնաշարժի վթարի ետեւանցով պատահած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ՄԱՐԱԶԴ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆ
(1940-2014)

Սրտի դառն կակիծով կը գուժենք մեր հօր, մեծ հօր, եղբոր, քեռիին, հօրեղբոր, քեռայրին եւ ազգականին՝ **ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆ**ի մահը որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 13 Նոյեմբեր, 2014ին երեկոյցան Ժամը 11ին յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Թաղման եկեղեցւոյ կարգը տեղի պիտի ունենայ Հինգշաբթի, 20 Նոյեմբեր, 2014, առաւօտեան Ժամը 10:30ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, 2215 E. Colorado Blvd., Pasadena, որմէ ետք գերեզմանի կարգը տեղի պիտի ունենայ Mountain View գերեզմանատան մէջ, 2400 N. Fair Oaks Avenue, Altadena:

Սգակիրներ՝

Նարինէ Աջապահեան

Տէր եւ Տիկ. Սարգիս եւ Նորա Աջապահեան եւ զաւակունք

Այրի Տիկ. Անգիլնէ Աջապահեան

Այրի Տիկ. Մարիա Ղազարեան (Պէյրուլթ)

Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեան

Տէր եւ Տիկ. Ռաֆֆի եւ Լիանա Աջապահեան եւ զաւակը

Տէր եւ Տիկ. Խաչօ եւ Լիանա Ղազարեան եւ զաւակունք

Տէր եւ Տիկ. Ժաք եւ Արմինէ Գալանճեան եւ զաւակունք

Տէր եւ Տիկ. Ռաքի եւ Ռիթա Էլքատում

Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Վարդուհի Գալանճեան եւ դուստրը

Տէր եւ Տիկ. Խաթակ եւ Մարալ Պատոյեան եւ զաւակունք

եւ համայն Աջապահեան, Կիւկիւլեան, Գալանճեան, Պօյաճեան

ընտանիքներ եւ ազգականներ:

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կը խնդրուի կատարել «Մասիս» շաբաթաթերթին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Ս.Գ.Հ.Կ. Փարամագ մասնաճիւղի վարչութիւնն ու անդամները իրենց խորագգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի զաւակներուն եւ ընտանեկան համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար իր եղբոր՝ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեանին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆի մահուան առիթով «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնն ու անձնակազմը իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեանին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնն ու անդամները իրենց խորագգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն Միութեան երբեմնի ատենապետի ընտանեկան համայն հարագատներուն, մասնաւորաբար եղբոր՝ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեանին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Հ.Մ.Մ.ի Փաստինայի եւ Կլենտէյլի վարչութիւններն ու Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը իրենց խորագգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի զաւակներուն եւ ընտանեկան համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար իր եղբոր՝ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեանին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի (ՀԱԽ) անդամները իրենց խորագգաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի զաւակներուն եւ ընտանեկան համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար իր եղբոր՝ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեանին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՍԷՓ ԱՍԱՏՐԵԱՆի մահուան տխուր առիթով հանգուցեալի զաւակները իրենց ընտանեկան պարագաներով, հարագատներով ու բարեկամներով խորին շնորհակալութիւններ կը յայտնեն Վահէ Արքեպս. Յովսէփեանին, Դոկտ. Սարգիս Մեսրոպեանին, Ջորջ Մարգարանի Հայրենակցական Միութեան, Բէյլանի Հայրենակցական Միութեան, Հայ Մարմնամարզական Միութեան (Հ.Մ.Մ.), «Մասիս» շաբաթաթերթին եւ բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրութեամբ, հեռաձայնելով, փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութեամբ մասնակցեցան իրենց սուգին:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆի մահուան տխուր առիթով, Տիար Ալպէրթ Մինասեան իր խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի համայն հարագատներուն եւ պարագաներուն, յատկապէս զաւակներուն՝ Տէր եւ տիկին Սաօ Աջապահեանին եւ զաւակներուն, դուստրին՝ Նարինէին, եղբոր՝ Տէր եւ տիկին Վահէ եւ Մարո Աջապահեանին եւ զաւակներուն, քրոջ՝ Անգիլնէ Աջապահեանին եւ զաւակին եւ Մասիս Շաբաթաթերթի բոլոր անձնակազմին:
Առ այդ կը նուիրէ 100 տոլար Մասիսին:

ՅՈՅՍԻ ԿԱՍՈՒՐՁԸ

Շարունակուած էջ 8-էն

Երեւանի մարզերում գտնուող մի շարք մանկատներ, մսուր մանկապարտէզներ, դպրոցներ:

Բարի աւանդույթը կը շարունակուի նաեւ 2015 թուականի ընթացքում՝ Կոտայքի, Շիրակի, Արարատի մարզերում: Այս ամէնի հոգին, ուղղութիւն տուող ուժը Յովհաննէս Բալայեանն է, որը այս օրերին նշում է իր տարեդարձը:

Դեռ 1978-ին Իրանի թագաւոր Մուհամմէդ Ռօզա Փէհլեւի շահը Բալայեանին ընդգրկեց, իբրեւ պատուոյ անդամ, հայ և պարսիկ ժողովուրդների մշակութային գործակցութեան սատարող յանձնախմբի մէջ, որը մեծ պատիւ ու պարտականութիւն էր:

Թէհրանի իր պալատում յանձնելով հաւաստագիրը, շահը նշել է՝ «ձեր ներկայութիւնը կարեւոր է ու անհրաժեշտ»:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների երկու երեւելի նախագահների կողմից Բալայեանը ստացել է պատուոյ եւ զնահատագրի վկայագրեր: Դրանք Ռիչարդ Նիքսոնն ու Ռոնալդ Ռէյգանն էին:

Տարիների հեքում ԱՄՆ-ի բարձրաստիճան այրերը Բալայեանին են յանձնել շքանշաններ, պատուոյ գովասանագրեր, շնորհակալագրեր:

Կալիֆորնիայի նախկին նահանգապետ Ջորջ Դոքմէջեանը Բալայեանին է յանձնել գնահատանքի ու վաստակի պետական կոնդակներ ու հաւաստագրեր:

1995 թուականին, Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը պաշտօնական ուղերձով բարձր է գնահատել «Քաջ Նազար»-ի եւ անձամբ Բալայեանի վաստակը, եւ հենց առաջին նախագահի հովանաւորութեամբ Հայաստանում շքեղօրէն նշուեց երգիծաթերթի 25-ամեակը:

2000 թուականին, ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանը Յովհաննէս Բալայեանին պարգևատրեց երկրի բարձրագոյն պարգևներից մէկով՝ Մովսէս Խորենացու շքանշանով, նշելով նրա աւանդը պատմութեան եւ արդիականութեան անքակտելի շղթայում:

Եւ, ի վերջոյ, 1978 թուից սկսած Բալայեանը միակ հայ լրագրողն է, որ ներկայացուած է միջազգային ֆիլմարուեստի "Golden Globe" և "Oscar" կազմակերպութիւններում:

Փաստօրէն, նա միակ իսոմական է, որ հայերէն ներկայացնում է կազմակերպութեան խնդիրներն անգլիական, պարսկական եւ, ի հարկէ, հայկական մամուլում:

Մօտ 15 տարի է Բալայեանը ամէն կիրակի երեկոյ վարում է «Քաջ Նազար» հեռուստաժամը, որը մեծ լսարան ունի ոչ միայն ԱՄՆ-ում, այլ նաեւ Կանադայում ու Մեքսիկայում:

Հարիւր հազարաւոր մարդիկ թելեժամի հետ կիսում են իրենց մտքերը, հայեացքները, անհանգստութիւնները, օգնում են բարեգործական հիմնադրամի կայացմանը:

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
 Enclosed a check for (one year)
 * \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
 \$ 100,00 (Air Mail) for Canada.
 \$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
 Address: -----
 City: ----- State:----- Zip Code:-----
 Country: -----
 Tel:----- Fax:-----

LIVE
8am - 8pm PST*
*San Francisco 8am - 7pm PST

ԴԵՊՐԻ ԱՐՅԱԽ
EN ROUTE ARTSAKH

Scan Below
and Donate
\$10!

CITY-STATE-REGION	STATION	DIGITAL CHANNEL	CABLE CHANNEL	SATELLITE	TIME
Northern California Sacramento	KSAO 49	49.1	Comcast Channel 194 AT&T U-verse Channel 4		8am to 8pm PST
San Francisco Bay Area San Francisco, Oakland, San Jose, Berkeley, and others.	KTSF 26	26.1	Comcast Channel 8, 21 or 26 Charter Channel 8 or 98 AT&T U-verse Channel 8 Google Fiber Channel 8	DirecTV 26 or 893 DISH 26 or 8237	8am to 7pm PST
Central California Fresno & Mid-State	KGMC 43	43.1	Comcast Channel 10 AT&T U-verse Channel 43	DirecTV 43 DISH 43	8am to 8pm PST
Southern California Greater Los Angeles Area	KSCI 18	18.1	AT&T U-verse Channel 18 Verizon FiOS Channel 18 Major Cable Systems Channel 18	DirecTV 18 DISH 18	8am to 8pm PST

For all other locations please tune in to our **LIVE WEBCAST** at www.ArmeniaFund.org

Text **ARMENIA** to **50555** to give **\$10** to Armenia Fund Inc. Reply with **YES** to confirm your donation.

\$10.00 donation to Armenia Fund Inc. Charges will appear on your wireless bill, or be deducted from your prepaid balance. All purchases must be authorized by account holder. Must be 18 years of age or have parental permission to participate. Message and Data Rates May Apply. Text **STOP** to **50555** to **STOP**. Text **HELP** to **50555** for **HELP**. Full Terms: mGive.org/T. Privacy Policy: mGive.org/P

Visit & Donate: www.armeniafund.org or Call: 1-800-888-8897